

Oknr Bulletin

KONFERENTIE VAN IN NEDERLAND GEVESTIGDE RELIGIEUZEN

- In beeld: Een weg met zegeningen en uitdagingen
- Vrede en alle goeds: Vrede vraagt om verantwoordelijkheid en liefde
- Religieus leven: Houd nooit op je verhaal te vertellen

“We zijn er niet om te overtuigen,
maar om te getuigen”

Inhoud

In beeld

- Een weg met zegeningen en uitdagingen 4
- Bestuurswisselingen 7

Projecten

- Een bezoek aan de Wallen 8
- Uit een lege kop kun je niet drinken 12
- Vanaf je achttiende jaar staat je leven stil 14

Vrede en alle goeds

- Vrede vraagt om verantwoordelijkheid en liefde 17

Om over na te denken

- Vrede zij u allen.
- Naar een ontwapende en ontwapenende vrede 20

Internationalisering

- De uitdaging van de secularisering aangaan 22

Religieus Erfgoed

- Weer een stap naar de toekomst 24

Religieus leven

- Houd nooit op je verhaal te vertellen 27

Korte berichten

- Diocesane dagen voor religieuzen
- Symposium Kloosterleven in het Nederlandse erfgoedlandschap
- Kalender Aandachtig Aanwezig
- Franciscanessen van Etten maken ruimte voor ouderen met dementie
- Dertig jaar All Saintsparochie Amsterdam
- Samen geroepen
- Nieuwe film over het leven van de trappistinnen
- Amen. En nu

Boeken en beelden

- Geestelijke begeleiding
- Kiezen voor vrede
- De toekomst van synodaliteit – Hoe verder
- Glossy over Gerardus Majella
- Een feest voor alle mensen
- Brieven
- Zingen in een vreemd land
- Denken met heel je leven
- Maak kennis met Augustinus
- Dilexi te

Agenda

40

Colofon

Het KNR-bulletin is een uitgave van de afdeling communicatie van de KNR en verschijnt drie maal per jaar. Door middel van dit bulletin wil de redactie religieuzen in Nederland en belangstellenden informeren over ontwikkelingen die zich afspelen in de wereld der religieuzen in brede zin. De redactie behoudt zich het recht voor om toegezonden kopij in te korten. Aan ieder bestuur van de bij de KNR aangesloten religieuze instituten en aan de redacties van congregatiebladen wordt een exemplaar verstrekt. Daarnaast ontvangen leden van commissies van de KNR het blad. Afzonderlijke gemeenten en individuele religieuzen kunnen het bulletin op aanvraag toegezonden krijgen.

Om dit blad toe te kunnen sturen, bewaart de KNR uw adresgegevens. Wij doen dat zorgvuldig. Indien u het Bulletin niet langer wenst te ontvangen kunt u zich afmelden via communicatie@knr.nl. Een interactieve vorm van dit blad is te vinden op de website www.knr.nl.

Artikelen mogen met bronvermelding overgenomen worden.

Redactiesecretariaat/eindredactie:

Erica Op 't Hoog

T: 073 - 6921321

E: communicatie@knr.nl

KNR-afdeling communicatie

Postbus 111

5201 AC 's-Hertogenbosch

www.knr.nl

www.religieuzen.nl

www.bewogenheid.nl

Vormgeving: Inge Croes-Kwee,

Manifesta idee en ontwerp

Druk: GTV Donmail

Beeld voorzijde: Gebhard Fugel,

Jesus und der Gang nach Emmaus

ISSN 1569-9447

Het volgende nummer verschijnt

in augustus 2026

Aanleveren kopij: uiterlijk

15 juni 2026

Redactioneel

“We zijn er niet om te overtuigen maar om te getuigen.” Dat gaf mediapriester Roderick Vonhögen de aanwezigen mee tijdens de Dag voor Jonge Religieuzen over omgaan met de media. Door ons eigen authentieke verhaal te vertellen en door ons handelen kunnen we getuigen van het Evangelie. Dat is ook wat de paters SVD al 150 proberen te doen. In het verleden trokken de Nederlandse paters als missionarissen de wereld over. Sinds enkele decennia komen hun medebroeders uit andere continenten naar Nederland om als missionarissen te werken in parochies, te leven in kleine internationale en interculturele gemeenschappen en zich in te zetten voor mensen in kwetsbare situaties. Pater Avin Kunnekkadan was tien jaar lang hun provinciaal en vertelt hoe de SVD in de Lage Landen de afgelopen tien jaar heeft gewerkt aan stabiliteit en continuïteit en zo een basis heeft gelegd voor de toekomst.

Voor de internationale religieuzen in ons land organiseert de KNR in samenwerking met de WNM een aantal keren per jaar een bijeenkomst. Naast ontmoeting en kennismaking met een van de plekken waar zij werkzaam zijn, wordt er ook uitgewisseld over verschillende thema's zoals de seculiere samenleving hier in Nederland. U leest er meer over in dit Bulletin.

Getuigen kunnen we niet alleen met woorden maar vooral ook in ons handelen. Zoals de twee Emmausgangers uiteindelijk Jezus herkenden in zijn handelen: het breken en delen van het brood, zo kunnen wij door ons handelen ook getuigen van het Evangelie. Zoals de mensen van Oudezijds 100 dat doen door samen te leven en de vele diakonale projecten die zij hebben opgezet. Of zoals zuster Spezioza die in Noord Oeganda mensen helpt bij het verwerken van hun oorlogstrauma's en zo nieuwe conflicten helpt voorkomen. Luisteren naar elkaars verhaal en de pijn erkennen is daarbij van groot belang. Dat zegt ook franciscaan Roland Putman als we met hem spreken over vrede vanuit de franciscaanse spiritualiteit.

Wij zijn op weg naar Pinksteren. Het feest van de Heilige Geest waar de leerlingen werden geïnspireerd om in alle talen te getuigen over de opstanding en over Gods Koninkrijk. Zij deden dat in woorden en in daden. Ook wij hebben de opdracht om in ons eigen spreken en handelen proberen steeds getuigen te zijn van het Evangelie. We hopen dat de verhalen in dit Bulletin u daarbij een beetje kunnen inspireren.

Een weg met zegeningen en uitdagingen

In gesprek met pater Avin Kunnekkadan over tien jaar overste van de SVD

Erica Op 't Hoog

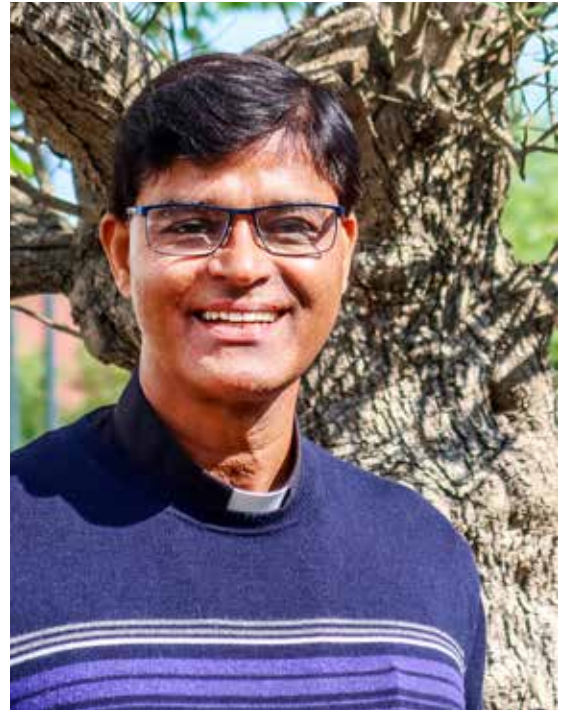
In mei dit jaar treedt pater Avin Kunnekkadan SVD af als provinciaal overste van de Nederlands-Belgische provincie van de SVD. Pater Klemens Hayon zal hem op 1 mei opvolgen. Het is dan tien jaar geleden dat hij werd benoemd als eerste niet-Europese provinciaal overste in Nederland. In 2017 sprak de redactie van het KNR Bulletin met hem en zijn voorganger pater Bert Wooning over deze moedige stap van de SVD. Nu zijn we terug en spreken opnieuw met pater Avin. Hij kijkt in dankbaarheid terug en is hoopvol voor de toekomst, hoewel de weg zeker ook vele uitdagingen kende.

“Tien jaren provinciaal waren niet alleen maar jaren van bestuur,” zegt pater Avin. “Het waren jaren van verbondenheid en groei. Een weg met zegen en uitdagingen en ook strijd. Het was niet altijd makkelijk, maar ik heb veel steun mogen ervaren van mijn medebroeders, veel deskundige vrijwilligers en heb er veel van geleerd.”

De SVD was een van de eerste congregaties in Nederland die buitenlandse medebroeders naar ons land liet komen om de missie van de paters hier voort te zetten. Dit kwam voort uit het algemene beleid van de SVD waarin Europa als missiegebied werd aangemerkt. En de SVD was dus ook de eerste congregatie in Nederland met een niet-Europese provinciaal overste. “Ik had daardoor het gevoel dat iedereen keek hoe ik het deed. Dat maakte me wel onzeker.”

Stabiliteit, continuïteit en financiële onafhankelijkheid

Toen pater Avin begon als provinciaal stond de SVD voor enkele grote uitdagingen. “In de jaren '80 was er vanuit gegaan dat er rond 2025 geen Nederlandse broeders meer zouden zijn. Net als bij veel andere congregaties was het beleid gericht op voltooiing. Maar met de komst van buitenlandse medebroeders is al vóór de eeuwwisseling een andere koers ingezet. In de tien

jaar van mijn provinciaalaat hebben we gewerkt aan optimale zorg voor onze seniore medebroeders, stabiliteit, continuïteit en financiële onafhankelijkheid. Op dit moment zijn er negentien oudere medebroeders uit Nederland en België.” Met enige trots vult hij aan: “de oudste SVD'er wereldwijd hoort ook bij onze provincie, hij is 102. Onze jongste medebroeder komt uit Togo en is 32. Inmiddels zijn er meer buitenlandse medebroeders dan Nederlandse en is juist continuïteit uitgangspunt.”

Uiteraard is de zorg voor de oudere medebroeders een belangrijk thema geweest de laatste jaren. Zij wonen in het Missiehuis in Teteringen. “Om goede zorg te waarborgen is samen met enkele andere congregaties SART opgezet. Binnen dit samenwerkingsverband werd de zorg en huisvesting voor oudere religieuzen geregeld hier in Teteringen. Helaas ging, mede door de coronacrisis, het aantal leden van sommige van deze congregaties snel achteruit. Deze plekken werden niet opgevuld en enkele

Stel hoge doelen, durf groot te dromen en heb de moed om nieuwe wegen te zoeken.

congregaties trokken zich terug uit SART, dat hierdoor is opgeheven. Als SVD hebben we nu een overeenkomst met Zuiderhout om de goede zorg voor onze medebroeders te waarborgen.”

Werken aan missie vanuit parochies

De overige, jongere buitenlandse broeders wonen allemaal in kleine gemeenschappen van drie tot vier leden. Avin: “In eerste instantie was het de bedoeling dat zij hierheen kwamen voor missionair werk en niet voor het werk in parochies. Maar mede op voorstel van deze interculturele medebroeders is besloten om wel vanuit parochies te gaan werken. Dat biedt een goede basis voor het missionaire werk. Nu werken er in iedere gemeenschap in principe twee medebroeders in de parochie. Met het daarmee verdiende salaris kunnen de gemeenschappen financieel zelfstandig zijn. Dat kan

[Pater Avin met enkele van de interculturele leden tijdens studiedagen.](#)

[Opening van het nieuwe provinciaal door generaal overste Anselmo Ribeiro en de oudste SVD'er pater Jan van Zeeland](#)

mede door eenvoudig te leven. Per gemeenschap is er bijvoorbeeld maximaal één auto. Naast het parochiewerk richten de medebroeders zich op het missionaire werk, binnen en buiten de parochie.”

Uitgangspunten voor het missionaire werk zijn beschreven in een nieuw missiestatement dat in 2014 werd vastgesteld en geactualiseerd is in 2024. Prioriteiten zijn: gemeenschapsopbouw, werken in een missionaire parochie (bij voorkeur in multiculturele wijken), aandacht voor kwetsbare mensen, werken met migranten en bijbelapostolaat. Op dit moment zijn er vijf gemeenschappen: Den Haag, Duivendrecht, Hoofddorp, Breda en Roosendaal. “Het missionaire werk wordt op verschillende manieren vorm gegeven. Zo is er in Amsterdam het project Kiemkracht. Dit is een inloop met maaltijden voor mensen in de wijk die eenzaam of thuisloos zijn of in armoede leven. In Den Haag gaan onze missionarissen samen met de zusters SSpS en vrijwilligers elke dinsdag met een auto naar het Malieveld om daar warme maaltijden uit te delen aan dak- en thuislozen. Naast deze eigen projecten zijn er ook medebroeders werkzaam via organisaties als bijvoorbeeld Shiva (voor migranten met HIV/Aids). Ook wordt er in de parochies gewerkt aan het jeugd- en familieapostolaat. Daarnaast is er ruimte voor de medebroeders om zich te specialiseren en verder te studeren.”

Taalmaatjes

In de afgelopen jaren is er een traject opgezet om nieuwe buitenlandse medebroeders te helpen bij hun inburgering en kennismaking met Nederland. Zij doen dat vanuit de gemeenschap

en parochie waarin zij wonen. Op deze manier leren ze snel de cultuur en gebruiken kennen en maken ze kennis met het (kerkelijke) leven in ons land. Uiteraard is het leren van de taal een van de grootste prioriteiten. Iedereen krijgt daarvoor een persoonlijke taalcoach in het begin. Wanneer ze de taal wat beter beheersen, gaan ze meedraaien in het parochiewerk. Pater Avin heeft, na al die jaren dat hij in Nederland woont, nog altijd een taalmaatje. “Zij is inmiddels 95, maar ik heb nog veel contact met haar. Zij kijkt mee bij het schrijven en uitspreken van mijn preken of andere toespraken. Ik ben haar ontzettend dankbaar voor alles

wat zij in al die jaren voor mij heeft gedaan en nog steeds doet.”

“In mijn beginperiode als provinciaal stonden we er financieel niet goed voor. Met de hulp van de (G)REA, deskundige adviseurs en vrijwilligers én de juiste keuzes, zoals het werken in de parochies, zijn we nu weer financieel gezond. Dat is een belangrijke voorwaarde om het werk hier voort te kunnen zetten. We hadden geen eigen huizen meer. Besloten is, ook vanwege de continuïteit, huisvesting aan te kopen voor het provinciaal bestuur. We hebben op verschillende plekken gekeken en ik heb er slapeloze

Missie in de Lage Landen. Het Gezelschap van het Goddelijk Woord 1875-2025

Bij gelegenheid van het 150-jarig bestaan van het Gezelschap van het Goddelijk Woord, bracht de SVD een boek uit. De eerste twee delen schetsen de geschiedenis van de congregatie die in 1875 door Arnold Janssen is gesticht. Het gaat met name over de laatste decennia, vanaf de jaren '80 en '90. Toen werd de duidelijke keuze gemaakt om Nederland als missieland te zien en medebroeders uit de rest van de wereld naar ons land te laten komen om hier in kleine interculturele gemeenschappen de missie voort te zetten. Dat was een duidelijk andere keuze, in een periode dat veel andere congregaties juist kozen voor het werken aan voltooiing. Het beleid dat hieruit voortvloeide wordt in deze delen besproken vanuit het perspectief van enkele betrokken leden van de SVD. In het derde deel van het boek vertellen veel van de Nederlandse en buitenlandse leden over hun leven en werk hier (terug) in Nederland en hoe ze nu en in de nabije toekomst de missie van de SVD willen vormgeven.

Het boek is te bestellen via provincialaat@svdneb.nl en kost € 20,00

nachten van gehad, maar we hebben nu sinds 2025 in enkele appartementen hier in Teteringen bij Zuiderhout een Provinciaal Huis, met huisvesting voor de provinciaal, werkruimten, vergaderruimten, een kleine kapel en enkele loogerkamers. We zitten hier dichtbij onze oudere medebroeders en het oude Missiehuis. Hier hebben we ook onze wortels voor een deel liggen.”

Samenwerking met leken

Tien jaar provinciaal overste zijn was niet altijd makkelijk. “Er zijn veel goede dingen gebeurd in die tijd maar ik heb ook pijnlijke beslissingen moeten nemen,” zegt Avin. “Daarin heb ik me wel altijd gesteund gevoeld door mijn medebroeders en andere mensen om ons heen. Vanaf het begin is mijn streven participierend leiderschap geweest, en ook om deskundige leken bij ons werk te betrekken. Ook de staf van de KNR heeft veel voor ons betekend. Daarnaast heb ik nog altijd een persoonlijk begeleider, een spirituele coach. Dat is belangrijk om het vol te kunnen houden. Hoe druk mijn agenda ook is, ik maak elke dag een uur vrij voor gebed. Dat maakt mij sterker.”

Naast een grotere betrokkenheid van leken en vrijwilligers als adviseurs, spraken we tien jaar geleden ook over de mogelijkheid van geassocieerde leden. “Op dit moment is er een kleine beweging gestart,” antwoordt Avin desgevraagd. “We zijn bezig enkele mensen wat meer over onze spiritualiteit te leren. Vorig jaar bestond de SVD 150 jaar. Dat hebben we gevierd in de parochies. We zijn ook met parochianen op pelgrimage gegaan naar Steyl, waar onze wortels liggen en onze congregatie begonnen is. Het is een groeimodel. We willen in de parochies waarin we werken laten zien wat ons charisma is. En we blijven open staan voor nieuwe roepingen vanuit Nederland.”

Toekomst

Na tien jaar provinciaal zijn, gaat pater Avin niet op zijn lauweren rusten. Er wacht hem een nieuwe uitdaging. Samen met drie interculturele medebroeders die binnenkort naar Nederland zullen komen, gaat hij een nieuwe gemeenschap starten in het centrum van 's-Hertogenbosch waar ze ook zullen gaan werken in de Maria-parochie. Op deze manier blijft hij samen met al zijn medebroeders werken aan de toekomst van de SVD in Nederland. Voor zijn opvolger, zijn medebroeders en alle andere religieuzen die werken aan de toekomst in ons land heeft hij nog een paar adviezen: stel hoge doelen, durf groot te dromen en heb de moed om met Gods hulp nieuwe wegen te zoeken.”

Bestuurswisselingen

Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes

Broeder Theo van den Boer, districtoverste
Broeder Jan van der Steen, plaatsvervangend districtoverste
Broeder Theo Bekker, lid

Zusters Franciscanessen van Veghel SFIC

Sister Jane Concepcion, overste
Omdat zuster Jane in het buitenland woont is mevrouw Marieke van Grinsven-Peters de vaste vertegenwoordigster van de zusters in de KNR

Zusters van de Goddelijke Voorzienigheid

De heer Jos Frenken is benoemd tot wettelijk vertegenwoordiger van het Religieus Huis

Zusters Birgittinessen Abdij Mariahart, Weert

Zuster Mattea, overste

Zuster Mattea

Een bezoek aan de Wallen

Zeventig jaar Oudezijds 100

De naam wallen is afgeleid van de vier burgwallen die in het centrum van Amsterdam zitten: De Oude Voorburgwal, Oudezijds Achterburgwal, Nieuwezijds Voorburgwal en de Nieuwezijds Achterburgwal. De beroemdste Wallenstraat waar de meeste mensen komen is de Oudezijds Achterburgwal. En op die wal is sinds 1955 Stichting Oudezijds 100 gevestigd. Een van de vele projecten die gesteund worden door de religieuzen via KNR-PIN.

Brigitte van der Heijden

In de jaren '50 streek hier het predikanten-echtpaar Rolf en Georgina Boiten – du Rieu neer.

Na hun studie in Leiden, liepen zij stage in een Parijse voorstad, bij de Foyer protestant d'Aubervilliers. Naast deze ervaring was het echtpaar Boiten sterk beïnvloed door een oecumenische gemeenschap in het Bourgondische dorpje Taizé, tijdens de Tweede Wereldoorlog gesticht door de Zwitserse theoloog Roger Schutz.

Zij waren inmiddels zo geïnspireerd geraakt, dat zij iets dergelijks als in Parijs wilde neerzetten in Amsterdam. Ze kochten in 1955 het pand op de Oudezijds Achterburgwal nummer 100, kosten: fl. 10.000,-.

In Parijs hadden Rolf en Georgina een andere belangrijke les geleerd en dat was dat hulp bieden eigenlijk alleen kan plaatsvinden vanuit een wederkerigheid. “Het kan niet zo zijn dat een klein groepje filantropen zich uit eigen goedheid neerbuigt over de ellende van een ander,” zei Rolf Boiten ooit in een interview. Nog steeds is dat de leidende gedachte binnen alle projecten van de communautaire gemeenschap: mensen hebben elkaar iets te bieden, een tweerichtingsverkeer. Oudezijds 100 is een ontmoetingsplek, toevluchtsoord en veilige haven voor iedereen die daar behoefte aan heeft, in de oude binnenstad van Amsterdam. Zij biedt hulp door inloop, maatschappelijke opvang en begeleid wonen.

Treed binnen

Wie er binnenstapt langs een klein trapje wordt ineens decennia teruggeworpen in de tijd. Alles in Oudezijds 100 ademt de sfeer van lang geleden. Rotan meubeltjes, plavuizen en ijzeren stutten die de vloer boven het souterrain ondersteunen. Het pand heeft net als de instelling die er bivakkeert de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Het interieur lijkt her en der nog op hoe het er zeventig jaar geleden uitzag toen Oudezijds 100 ontstond, en ook aan de gemeenschap die hier woont is in essentie niets veranderd. Er wonen zo'n zestig mensen met allerlei verschillende smaakjes: luthers, hervormd, orthodox, katholiek.

Communititeit Spe Gaudentes

In de loop der jaren breidde de oecumenische leefgemeenschap zich uit tot een cluster van

25 april Ontmoetingsdag Samen geroepen

Oudezijds 100 is een van de vele christelijke leefgemeenschappen in ons land. Sommige van deze bestaan al vele jaren andere slechts een kortere tijd. Maar er lijkt groeiende belangstelling. Op 25 april 2026 organiseren de Vereniging voor Religieuze Leefgemeenschappen (VRL) en de KNR een ontmoetingsdag tussen de traditionele en nieuwe religieuze gemeenschappen. Dominee Rosaliene Israel was jarenlang lid van de gemeenschap Oudezijds 100. Zij is een van de panelleden tijdens de ontmoetingsdag op 25 april.

Een van de panden van Oudezijds 100
Onder: enkele bewoners

Mensen hebben elkaar iets te bieden, een tweerichtingsverkeer

twalf panden, voor de helft aan elkaar gekoppeld en evenzoveel (zuster)stichtingen. Vrijwilligers kwamen en gingen, maar voor het voortbestaan van de gemeenschap was het nodig dat mensen zich voor langere tijd zouden verbinden. Tijdens een retraite in Taizé adviseerde de toenmalige prior frère Roger om een oecumenische gemeenschap op te richten. Op 31 oktober 1964 spraken de eerste communityleden hun gelofte uit. De gemeenschap krijgt de naam Spe Gaudentes, ontleend aan Romeinen 12, 12: “zij die zich verheugen in de hoop. Zij noemen zich zichzelf broeders en zusters (frères et sœurs).”

De woongemeenschap functioneert binnen alle hulp die geboden wordt, als een grote familie en oefenschool. Op deze manier proberen zij handen en voeten te geven aan het Evangelie en de boodschap van Jezus. Het is een open klooster van mannen en vrouwen, getrouwd en ongetrouwd uit verschillende hoeken van de kerk.

Meer initiatieven

De nood van de tijd vraagt om meer. In de jaren zeventig worden de gezinnen van de uit Marokko afkomstige gastarbeiders naar Nederland gehaald voor gezinshereniging. Er is behoefte aan een Arabische school, later de Bouschrâ School. De eerste integratieschool in Nederland. De school is blijven bestaan tot 1996.

In 1970 wordt er op huisnummer 95 een eethuisje geopend, waar goed eten voor weinig geld wordt geserveerd. Bijna twintig jaar maken studenten en mensen die in de buurt werken op een laagdrempelige manier kennis met Oudezijds 100. Het eethuisje draagt de naam Kana (van de bruiloft).

Enkele jaren later wordt communityhuis Maria ter Claesze in Friesland aangekocht. Het huis bestaat uit twee boerderijen in Wasmeer. Het is voor leden van Spe Gaudentes en bewoners van Oudezijds 100 een onderkomen

om even te kunnen ontsnappen aan het hectische en intensieve leven in de binnenstad van Amsterdam.

Het is 1983 als het Binnengasthuisziekenhuis haar deuren sluit en Amsterdammers naar het nieuwe Academisch Medisch Centrum in Zuid-Oost moeten voor medische hulp. Dit betekent dat er in de binnenstad geen eerstehulp post meer is. Vanuit de buurt wordt aan Oudezijds 100 gevraagd om een dergelijke hulp post op te zetten. Op wonderlijke wijze komt het benodigde geld beschikbaar voor de aankoop van de panden Oudezijds Voorburgwal 127 en 129. 'Kruispost' opent haar deuren op 14 juni 1983. Tot op de dag van vandaag is Kruispost een medische post die basiszorg biedt voor Amsterdammers zonder verzekering. Het team bestaat uit (huis)artsen, tandartsen, receptie-onisten, specialisten en andere zorgverleners. Al meer dan veertig jaar geven zij volledige en professionele zorg in de stad. Elk van de artsen heeft veel kennis en ervaring met de complexe problemen van onverzekerden.

Er wordt ook buiten de landsgrenzen hulp geboden. In 1995 reist Charles Byarugaba, een afgestudeerd landbouwingenieur, vanuit Uganda naar Nederland en komt in aanraking met Oudezijds 100. Hij raakt er geïnspireerd om terug te keren naar Uganda en iets voor zijn geboortedorp Kishenyi te betekenen. In de afgelopen jaren heeft het contact met het project van Charles zich verdiept. Giften en inzet van vrijwilligers hebben bijgedragen aan een duurzame ontwikkeling van het dorp in Uganda.

Het kloppend hart

De Allemanskapel is het kloppend hart van deze gemeenschap. De tegels die in een cirkel rond de bijbel op een lessenaar in het midden van de kapel liggen, lopen zelfs door tot buiten op straat wat symboliseert dat de kapel ver buiten haar muren doorwerkt. Ooit hing Rolf Boiten een bord aan de gevel met daarop de gebedsdiensten van de kapel. Toen kwam zijn buurman, Joop de Vries, voormalig eigenaar van Casa Rosso, naast hem staan met zijn rug tegen zijn eigen bord met aanbod van het sekstheater. Ze keken naar de uithangborden en Rolf vroeg zijn buurman, of hij het niet vervelend vond dat hij zijn bord zo dicht tegen het zijne hing. Joop de Vries schudde daarop zijn hoofd en zei: "Nee, mensen moeten weten dat ze kunnen kiezen." De Allemanskapel is nadrukkelijk geen eigen kerk, maar een plaats waar mensen uit verschillende hoeken van de kerk hun geloof vormgeven. Dat komt

"Dit huis op de Wallen is een toelucht voor allen"

De huiskamer

Linksboven:
schilderij van
de Emmaus-
gangers

Onder: de tuin

ook tot uitdrukking in de kapeldiensten en in de inrichting. Het ochtend- en avondgebed worden steeds door een ander gemeenschapslid voorbereid. Daardoor ontstaan diensten die een afspiegeling zijn van de hele breedte van het christelijk geloven van de gemeenschap, die ook deel is van de kerk. Eenmaal per week wordt er de Eucharistie/Heilig Avondmaal gevierd.

Niet alleen de gemeenschap zelf maar ook anderen maken gebruik van de kapel. Heel diverse groepen zijn regelmatig te gast en de kapel is open en toegankelijk vanuit de straat.

Presentie

Nog altijd koppelt Oudzijds100 professionele hulpverlening aan een groot persoonlijk commitment. Deze 'presentie' in de binnenstad van Amsterdam betekent veel voor mensen die dakloos zijn en andere hulpvragers. De gemeente Amsterdam stelt de stichting in staat de kosten voor de hulpverlening te dekken. De vraag aan de fondsen betreft vooral kosten in onderhoud en verbetering van de panden. De harde kern die eerder bestond uit tientallen mensen van de community Spe Gaudetes, is nu geslonken naar drie leden en zeven aspirant leden. Allen weten zij zich geroepen om in het dagelijks bestaan te zoeken naar de eenheid in de verschillende christelijke tradities. De ande-

re bewoners zijn voor het overgrote deel 'hulpvragers', dat wil zeggen, tijdelijke bewoners die weer op hun eigen benen worden geholpen.

Toeloop

Conflicten over de structuur en de toekomst zijn de gemeenschap niet bespaard gebleven. In 2018 vertrok meer dan de helft van de bewoners, onder wie een flink aantal leden van de community. De toeloop was te groot, harmonieus samenleven werd onmogelijk. Inmiddels is Oudezijds 100 weer opgekrabbeld. Desondanks blijven ze een christelijke gemeenschap waar iedereen welkom is. Zoals iemand het ooit verwoordde: "Dit huis op de Wallen, is een toevlucht voor allen." Bij de Kruispost kwamen twintig jaar geleden vooral verslaafden, nu zijn het ongedocumenteerden, niemand weet wie over twintig of veertig jaar een beroep op hen zal doen. Maar stichting Oudezijds 100 is er zeker van dat ze een christelijke gemeenschap zullen blijven met een sociale dimensie.

De religieuzen ondersteunen projecten van Oudezijds 100 via KNR-PIN

Bronnen:

www.Oudezijds100.nl

www.volzin.nl

Uit een lege kop kun je niet drinken

Zuster Specioza over haar vredeswerk in Noord-Oeganda

Zuster Specioza (28) zingt graag. Ze leidt het koor in haar parochie in Opit, Noord-Oeganda. Ze kent iedereen uit het koor. Soms blijft er een plek leeg op de repetities of 's zondags in de kerk. Dan weet ze dat er iets aan de hand is. Iedereen in de noordelijke Acholi-regio draagt de sporen van de verschrikkelijke burgeroorlog die hier woedde. Hoewel die officieel twintig jaar geleden eindigde, zijn de trauma's uit die tijd nog deel van het leven van veel mensen in Acholi.

Tekst: Ton Groeneweg Foto's: Mensen met een Missie

Na de oorlog moest iedereen verder. Ruimte om te verwerken wat ze hadden meegemaakt was er niet. Wat er van binnen speelde, bleef onbesproken. "Ik ben eraan gewend geraakt om pijn in mensen te herkennen," vertelt Specioza. "Mensen dragen een zware last mee, dus als ze wegblijven ga ik naar ze toe. Ik luister naar ze. Sommigen zijn oud-kindsoldaten. Ze hebben de meest vreselijke dingen gezien. Naast de zorgen die mensen hebben over hun levensonderhoud, is dit de grootste bron van stress en trauma onder de mensen hier. Het zet relaties onder druk en creëert veel onderlinge problemen."

Innerlijke wonden

Zo is de burgeroorlog nog dagelijks aanwezig in Noord-Oeganda. De innerlijke wonden en de trauma's zijn nog verre van geheeld. Zij zorgen weer voor nieuwe conflicten, nieuwe wonden en nieuwe pijn. Zuster Specioza Mary Anguparu is lid van de congregatie Kleine Zusters van de Onbevleete Maagd Maria. Ze werkt voor de Gerechtigheid & Vredescommissie in het bisdom Gulu. "Trauma's komen vaak naar boven in de vorm van agressie," vertelt ze. "We zien

veel echtelijke problemen, onderlinge ruzies en geweld dat daaruit voortkomt. Wij proberen daarin te bemiddelen door vooral te luisteren naar de verhalen van mensen."

Ze geeft een voorbeeld van hoe zij een echtpaar begeleidt dat problemen heeft. "Ik spreek ze eerst apart, om ze de kans te geven hun hart te luchten. Dan praat ik met ze samen. Soms geef ik ze ook een taak. Ik geef ze allebei een vel papier. Dan moeten ze op de ene kant alle goede dingen van de ander schrijven. En op de andere kant alle dingen waarin zij zelf tekortschieten. Dan wisselen ze de papieren uit. Dat is vaak al een aanleiding tot verzoening. Laatst zei een man tegen mij dat hij niet wist dat zijn vrouw zo van hem hield. Vaak gaan we na afloop samen naar de kerk om te bidden. En ik blijf na afloop voor hen bidden."

Anderen helen en jezelf

Zuster Specioza doet dit werk niet zomaar. Ze doet het uit herkenning en mededogen. Zij was

De burgeroorlog in Oeganda woedde vanaf de jaren tachtig tot in 2006. Het conflict ging met name tussen het Oegandese regeringsleger en het zogenaamde Verzetsleger van de Heer van Joseph Kony, dat allerhande gruwelijkheden beging in het noorden van Oeganda. Naar schatting vielen er 100.000 slachtoffers. Miljoenen mensen raakten ontheemd. Berucht is vooral het lot van de tienduizenden kinderen die werden geronseld door het Verzetsleger om te dienen als kindsoldaat of seks slaaf. In 2006 wist het Oegandese leger het Verzetsleger te verdrijven, maar het is in kleine bendes nog altijd actief in het grensgebied.

een nakomertje en eigenlijk ongewenst, vooral door haar vader. Ze moest haar eigen boontjes doppen en leerde al vroeg om voor zichzelf te zorgen. “Maar de pijn zat van binnen. Ik kon het allemaal wel, maar emotioneel was het zwaar. Ik was een boos kind. Ik dacht altijd dat iedereen mij haatte. Als iemand iets zei wat mij niet beviel, werd ik agressief.”

Juist deze achtergrond maakt haar geschikt voor dit werk, denkt Specioza. “Als ik mensen zie lijden, voel ik hun pijn. Ik wil bij hen zijn, met ze praten en ze laten zien dat er ook goede dingen kunnen gebeuren in het leven. Ook ik dacht dat ik de enige was die deze pijn voelde. Maar door goede begeleiding in mijn werk en het voorbeeld van oudere zusters in mijn congregatie is dat veranderd en ben ik gegroeid als mens.” Ze is even stil. “Daarom betekent dit werk zoveel voor me. Door anderen te helen, heel ik ook mijzelf. En dat is belangrijk, want als ik niet zelf heel ben, hoe kan ik dan anderen helpen? Uit een lege kop kun je niet drinken.”

Trauma-begeleiding

Het werk en de persoonlijke betrokkenheid van zuster Specioza zijn kenmerkend voor de aanpak binnen het Peace Project dat Mensen met een Missie in vier landen in Afrika uitvoert. Conflicten eindigen niet als er een vredesovereenkomst is. Oorlog en geweld laten diepe sporen na, die nog jaren van zorg en aandacht verdienen. Daarom is trauma-begeleiding een belangrijk onderdeel van het Peace Project. Als

Het Peace Project van Mensen met een Missie richt zich op vier voormalige en deels actieve conflictregio's in Burundi, Democratische Republiek Congo, Oeganda en Zuid-Soedan. In deze regio's werkt Mensen met een Missie samen met lokale, vaak kerkelijke partners aan het herstellen van de gevolgen van eerdere en het voorkomen van het ontstaan van nieuwe conflicten. Dat doen we via het verbeteren van relaties tussen conflicterende gemeenschappen, het bevorderen van dialoog en het helen van de ontstane trauma's.

er niets wordt gedaan aan de diepe wonden die zijn geslagen, is er een grote kans dat er nieuwe conflicten ontstaan.

Juist de inzet van zusters, broeders en andere religieus geïnspireerde mensen is belangrijk in deze situaties. Zij hebben vaak een vertrouwensband met de lokale gemeenschappen, waar zij zelf toe behoren. Zij kennen het leed van de mensen als dat van henzelf. Daardoor kunnen zij naast mensen staan, hun lijden onder ogen zien en hun pijn delen. Zij weten de weg als mensen moeten worden doorverwezen voor professionele hulp. Hun geloof helpt hen daarbij. Zuster Specioza: “De pijn van mensen raakt mij diep. Ik kan er vaak niet van slapen. Dan bid ik tot Maria en zij geeft mij altijd troost.”

De religieuzen geven financiële ondersteuning aan projecten zoals het Peace Project via AMA.

“Vanaf je achttiende jaar staat je leven stil”

DreamersNL zet zich in voor jongeren zonder verblijfsvergunning

Achttien worden is voor veel jongeren een bijzondere mijlpaal: je bent meerderjarig, mag stemmen en steeds meer op eigen benen staan. Het is een levensfase waarin je je volop kan ontwikkelen en werken aan je toekomst. Toch geldt dat niet voor iedereen. In ons land leven duizenden jongeren voor wie hun achttiende verjaardag allesbehalve een feestje betekent. Hoewel ze hier vrijwel hun hele leven hebben gewoond, een sociaal leven hebben opgebouwd en op school hebben gezeten kunnen ze helemaal niet werken aan hun toekomst. En dat omdat hun ouders niet over de juiste verblijfsvergunning beschikken om wat voor reden dan ook. En zij daardoor ook niet. En dat heeft grote gevolgen voor hun kansen voor een opleiding en werk. DreamersNL zet zich in voor deze jongeren op verschillende manieren. Azar Eskandari, van ASKV (coördinator DreamersNL), Laura Bakker, van Jimmy's (community en zichtbaarheid DreamersNL), en enkele van deze jongeren vertellen hun verhaal.

Erica Op 't Hoog

“In 2022 begonnen Start Foundation en Issue-makers de DreamersNL-campagne om de positie van in Nederland gewortelde jongeren zonder verblijfsvergunning te verbeteren via wijziging in de wet- en regelgeving. Deze jongeren werden Dreamers genoemd, omdat ze net als alle andere mensen dromen van een goede toekomst. In 2023 gaf Kansfonds de opdracht een jongerenplatform op te zetten door Jimmy's, waarbij Dreamers in hun activiteiten werden ondersteund door een coalitie van partners. De coalitie bestaat verschillende steunpunten en sleutelfiguren die zich in diverse steden inzetten voor Dreamers. Begin 2024 werd de campagne beëindigd, maar de coalitie ging verder binnen het DreamersNL-netwerk, gecoördineerd door ASKV. De focus ligt op draagvlak in onderwijs en bij werkgevers en het vergroten van zichtbaarheid en participatie van Dreamers.”

Ook de jongeren zelf spreken met politici. In 2022 met toenmalig minister Dijkgraaf
Onder: met kamerlid Don Ceder van de ChristenUnie

Azar Eskandari is juriste en projectleider Recht op onderwijs bij het ASKV. Zij legt uit wat er gebeurt als deze jongeren achttien worden.

“Het recht op onderwijs is gewaarborgd in verschillende internationale verdragen waarbij Nederland partij is, waaronder het Kinderrechtenverdrag. Daarnaast geldt in Nederland een leer- en kwalificatieplicht. Dit houdt in dat elk kind dat in Nederland woont, ongeacht zijn achtergrond of verblijfsstatus, recht heeft op onderwijs totdat het de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. Daarna mogen zij niet werken en mogen zij geen nieuwe opleiding starten. Het recht op onderwijs is dan gekoppeld aan de verblijfsstatus van iemand. Een lopende opleiding mogen zij wel afmaken. Om toch te kunnen studeren aan een HBO of universiteit moeten de jongeren een studievissum aanvragen. Dat is een ingewikkelde en kostbare route. Voor zo'n studievissum moeten ze namelijk eerst een MVV-document (machtiging tot

“Mijn droom is om ’s ochtends niet meer met angst en onzekerheid wakker te hoeven worden”

Het verhaal van Sylvi (28)

Sylvi is een van de dreamers. Ze was twaalf toen in Syrië de oorlog uitbrak. Op haar zestiende vluchtte ze naar Nederland. Na een half jaar kon ze starten op de taalschool die ze in drie maanden afrondde en begon ze aan een opleiding op MBO 2 niveau voor administratief en secretariael werk. Ook dat ging voorspoedig en ze haalde haar diploma in anderhalf jaar. Ze wilde graag verder naar een hoger niveau. In die periode werd echter haar verblijfsvergunning ingetrokken en er volgden jaren van procedures. “Ik ging in die periode van de ene opvang naar de andere door het hele land heen. Ik leefde in grote onzekerheid en kon daardoor ook niet verder met mijn opleiding. Ik heb in die periode ook een tijdje bij zusters in een klooster gewoond en ben hen zeer dankbaar voor alles wat ze voor me gedaan hebben. Ik hielp daar ook op hun secretariaat om iets terug te kunnen doen.

Uiteindelijk heb ik onlangs mijn MBO niveau vier kunnen afronden. Ik wil nu graag verder met een HBO opleiding business administration, maar dat is moeilijk omdat ik uitgeprocedeerd ben. Mocht ik een studievizum kunnen krijgen, moet ik voor het MVV terug naar Syrië maar dat is veel te gevaarlijk voor mij op dit moment.

Ik krijg gelukkig steun van verschillende organisaties. Ondertussen ben ik actief bij DreamersNL. Ik ben niet iemand om stil te zitten afwachten. Het werk met de andere dreamers geeft me ook het gevoel dat ik ergens welkom ben en bij hoor. Ik weet dat er mensen zijn die ons zien en voor ons vechten en dat geeft me hoop.”

Op de vraag wat haar droom is, antwoordt Sylvi: “Veiligheid, vrijheid en stabiliteit. Ik wil een veilige toekomst waarin ik eindelijk niet meer bang hoeft te zijn en niet meer in onzekerheid leef. Ik wil zo graag zonder angst wakker worden.”

Tot slot voegt ze toe: “Dreamers hebben als kind en zelfs als jongere, deze situatie nooit zelf gekozen. Ik heb er niet voor gekozen om in een oorlog te leven, om mijn hele jeugd verwoest te zien worden, of om me een groot deel van mijn leven onveilig te voelen. En al helemaal niet om, ondanks dat ik gevlucht ben vanuit een oorlog in nog meer onveiligheid en onzekerheid terecht te komen. Voor minderheden en ook voor christenen zoals in mijn geval werd de situatie in Syrië bovendien nog moeilijker en onveiliger, en tot op de dag van vandaag blijft het voor hen en voor mij gevaarlijk.”

Collage over DreamersNL gemaakt door Nathalia Cavalcante, dreamer en studente aan de Kunstacademie

voorlopig verblijf voor mensen die langer dan negentig dagen in ons land willen verblijven) halen bij de Nederlandse ambassade in het land van herkomst.”

Voor een stempeltje terug naar Mongolië

Jack is een van de Dreamers: “Na mijn MBO wilde ik verder studeren aan de Hogeschool Rotterdam maar in eerste instantie kreeg ik geen studievizum waardoor ik vertraging opliep. Uiteindelijk kon ik wel een visum krijgen maar moest voor het MVV naar het land van herkomst. Dat is Mongolië, daar is echter geen Nederlandse ambassade, waardoor ik naar een van de buurlanden moest gaan: Rusland, Kazachstan of China. Na veel gedoe kon ik weken later vanuit Mongolië naar Peking om daar het benodigde stempeltje te halen. Het heeft me enorm veel tijd, stress en ook geld gekost.” Inmiddels zit hij in het derde jaar bouwkunde. Jack was vanaf het begin betrokken bij de dreamerscommunity. “Door met anderen in contact te komen die hetzelfde meemaken heb je het gevoel er niet alleen voor te staan.”

Naast de hoge kosten voor het halen van het MVV-document betalen deze jongeren ook het veel hogere bedrag aan collegekosten dat voor buitenlandse studenten geldt en hebben geen recht op studiefinanciering. Gelukkig zijn er fondsen die deze studenten ondersteunen. En met sommige steden en onderwijsinstellingen is afgesproken dat zij hetzelfde tarief collegegeld mogen betalen als alle andere Nederlandse studenten.

“Door met anderen in contact te komen die hetzelfde meemaken heb je het gevoel er niet alleen voor te staan”

In het kader van het 50-jarig bestaan van KNR-PIN is er een extra solidariteitsactie gestart. De jarige KNR-PIN vraagt geen cadeau voor zichzelf maar een financiële bijdrage voor enkele projecten die ondersteuning geven aan mensen die om wat voor reden dan ook geen geldige verblijfsvergunning hebben. Een van deze projecten is DreamersNL. Meer informatie: pin@knr.nl

Een van de partners van DreamersNL is Actiz, de werkgeversorganisatie voor de zorg, waarbij de KNR en ook veel zorginstellingen zijn aangesloten. Naast financiële steun via de actie van KNR-PIN kunnen religieuze instituten de dreamers ook ondersteunen door bijvoorbeeld het bieden van werk- en stageplekken bij hun zorginstellingen. Meer informatie: www.dreamersNL.org

Niet alleen de hoge kosten en de soms moeilijk te maken reis naar het land van herkomst van de jongeren of hun ouders zorgen voor stress. Jack vertelt: “Als je eenmaal bent gestart met de opleiding, kun je het je niet veroorloven om te wisselen als de studie toch niet bij je blijkt te passen. Ook kun je geen vertraging oplopen, je moet alles halen omdat anders je visum niet meer geldig is. Dat geeft veel extra druk.” Na het behalen van de studie krijgen de studenten één jaar om werk te vinden. Ze kunnen dan via een werkvergunning in ons land blijven. Uiteindelijk kunnen ze dan na vijf jaar het Nederlanderschap aanvragen.

Voor de overheid bestaan ze niet

Voor MBO is de situatie nog ingewikkelder vertelt Azar. “Het verkrijgen van een studentenvisum voor een mbo-opleiding is vrijwel onmogelijk. Dat kan alleen als je kunt aantonen dat in het land van herkomst, waar je al jaren niet meer woont, geen vergelijkbare opleiding te vinden is. Bovendien doe je dan deze opleiding om in dat land van herkomst te gaan werken met deze opleiding. Maar dat is niet wat deze jongeren willen. Zij willen gewoon in Nederland blijven waar zij wonen en thuis horen. Ook het vinden van een stageplaats, wat voor een MBO een belangrijk onderdeel van de opleiding is, is zeer moeilijk. Vaak heb je een VOG nodig. Dat kan alleen met een BSN en dat hebben deze jongeren niet omdat ze geen verblijfsvergunning hebben. Ze bestaan als het ware niet voor de overheid, ook al wonen ze al bijna hun hele leven in ons land.”

Supergemotiveerde talenten

Inmiddels hebben verschillende vakbonden, onderwijsinstellingen en werkgeversorganisaties zich aangesloten bij DreamersNL als partner. Veel werkgevers zien ook dat er talent

verloren gaat. Azar: “We zitten in Nederland te springen om goede vakmensen, er worden vaak arbeidsmigranten binnengehaald. Maar deze jongeren zijn hier opgegroeid. Ze kennen de taal en cultuur en ze zijn supergemotiveerd.” Samen met de scholen en met bedrijven proberen Azar en haar collega’s onderwijs- en stageplekken voor de dreamers te regelen. Het is vaak maatwerk. Ook werken ze aan bewustwording en lobby bij de politiek voor andere wet- en regelgeving.

De jongeren zelf werken actief mee aan verschillende campagnes. Zo komt er een pop-upstore bij de Marathon van Rotterdam. Laura vertelt: “Mensen kunnen daar informatie krijgen, we verkopen er t-shirts, pennen etc. En ze kunnen in gesprek gaan ons. We hopen dat mensen zo bewust worden van onze situatie. En hopen in contact te komen met andere jongeren in dezelfde situatie zodat ze weten dat ze niet de enigen zijn.” “Dat is zo belangrijk,” zegt Jemima (28 en inmiddels afgestudeerd). “Ik was zelf bijna twintig jaar zonder verblijfsvergunning. Hoewel ik inmiddels een verblijfstatus heb, blijf ik bij DreamersNL betrokken. Ik weet hoe het is om steeds om te moeten kijken en ken de onzekerheid. Ik wil deze jongeren blijven steunen en ons verhaal blijven vertellen want dat is zo belangrijk.”

Enkele van de dreamers overleggen over hoe ze hun verhaal nog beter naar buiten kunnen brengen

Vrede vraagt om verantwoordelijkheid en liefde

In gesprek met franciscaan Roland Putman

'Vrede en alle goeds' is een zeer bekende zegen die franciscaans geïnspireerde mensen uitspreken. Maar wat betekent die wens nu eigenlijk in deze tijden waarin oorlogen, conflicten, groeiende polarisatie en onverdraagzaamheid het nieuws lijken te beheersen. De redactie van het KNR Bulletin gaat in dit Franciscusjaar in gesprek met enkele mensen om dit uit te vinden.

We starten de reeks met pater Roland Putman, franciscaan in het Stadsklooster San Damiano in 's-Hertogenbosch. Onze afspraak is juist op de maandag na het weekend dat de VS en Israël zijn gestart met grootschalige aanvallen op Iran.

Kijkend naar alle conflicten in de wereld zoals in Oekraïne en nu ook in het Midden Oosten, lijkt vrede verder weg dan ooit, kunnen we ooit vrede krijgen?

'De vraag is wat we onder vrede verstaan. Wat bedoelt Jezus als hij zegt 'Mijn vrede laat ik u, Mijn vrede geef ik u.' Gaat het dan om afwezigheid van oorlog of bedoelt hij de vrede in ons hart? Vrede in jezelf betekent niet meegaan in de spiraal van geweld, maar het behouden van innerlijke rust te midden van conflicten. Je moet voorkomen dat je meegaat in de gevoelens van wraak en haat ook als iemand vijandig is tegenover jou of mensen die je liefhebt. Het is daarvoor belangrijk om te luisteren en de oorzaak van boosheid van de ander te begrijpen voordat je reageert.

'Iemand die boos is op een ander wat niet uit liefde voortkomt, die stapelt zich met zonden' zegt Franciscus. Hij wil daarmee zeggen dat je best boos kunt zijn op iemand, zolang het maar voortkomt uit liefde. Een voorbeeld is het verhaal van het conflict tussen de burgemeester en de bisschop. Franciscus, zelf stervende, stuurt een medebroeder naar hen toe om het Zonnelied te zingen. Hij wist dat deze mensen geraakt moesten worden in hart omdat ze te

veel in hun hoofd zaten. Door het zingen van het Zonnelied liet hij hen nadenken en stilstaan bij de vraag wat ze eigenlijk kapot maakten. Zo wist hij de burgemeester en bisschop tot verzoening te brengen.

Een meer recent voorbeeld is het verhaal van een commandant in Uruzgan die, door de taal en cultuur van de lokale bevolking te begrijpen, in staat was om een vertrouwensband op te bouwen en conflicten tussen verschillende dorpen te verminderen en daarmee te voorkomen dat ze aan de kant van de Taliban gingen strijden. Hij stelde zelfs een tekenwedstrijd voor kinderen in, wat leidde tot dialoog tussen

Erica Op 't Hoog

De Franciscaanse Vredeswacht, waar pater Roland lid van is deelt flyers uit bij internationale wapenbeurzen

Vrede begint bij de zorg voor de ander en de vrede in jezelf

dorpen die aanvankelijk vijandig tegenover elkaar stonden. Dit benadrukt het belang van het zoeken naar creatieve oplossingen en het investeren in vrede voordat conflicten escaleren.

Werken aan vrede begint dus voordat de conflicten ontstaan?

“Het lijkt makkelijker veel geld uit geven aan wapens in plaats van aan bijvoorbeeld ontwikkelingshulp. Maar als er eerder veel meer was geïnvesteerd in vredewerk en dialoog in de grensgebieden in tussen Oekraïne en Rusland had dat de-escalerend kunnen werken. Daar lijkt het nu te laat, maar in veel andere gebieden geldt nog steeds dat investeren in een beter klimaat, in armoedebestrijding etc. nog altijd de beste weg is om conflicten te voorkomen. Er worden nu miljarden uitgegeven aan extra bewapening. Dat gaat ten koste van het land dat is verzuurd, opgedroogd of onder water staat. Als we al ons geld investeren in wapens in plaats van in het behouden van de aarde wat hebben we dan eigenlijk nog te verdedigen? Oorlogen ontstaan vaak vanuit een schaarste aan water, voedsel of land. Als je die kunt voorkomen, voorkom je oorlogen.

Maar de vraag is of we echt vrede willen of vooral geen last willen hebben van de oorlogen elders. En wat is dat ons dan waard? Dit geldt niet alleen op wereldschaal, maar ook in je eigen omgeving. Als je merkt dat er voor je deur op straat irritatie en spanning ontstaat tussen mensen, wacht je dan af tot het escaleert en bel je dan eventueel de politie of ga je er zelf op af om te kijken of je het gesprek kunt aangaan.

Vrede vraagt dus ook om actie?

Jazeker, je verantwoordelijkheid durven nemen. Dit vraagt niet alleen moed, maar ook liefde voor de ander. Vrede begint al door alert te zijn op wat er in je omgeving gebeurt.

Maar het vraagt ook het erkennen van de pijn en frustratie van anderen. Kijk naar mensen als Nelson Mandela en Václav Havel. Ondanks hun eigen lijden kozen zij niet voor wraak, maar voor vergeving en samenwerking. Vrede kan alleen bestaan als alle partijen bereid zijn om de pijn van de ander te erkennen en samen te werken aan een oplossing.

Hoe kun je als individu iets betekenen voor de grote conflicten in de wereld?

Allereerst kunnen we er natuurlijk voor bidden. Verder kun je ook projecten steunen die werken aan verzoening of humanitaire hulp bieden. Op het moment dat je in een conflict of oorlog

betrokken bent en je hebt het gevoel dat niemand naar je omkijkt groeit ook de boosheid en het verdriet. Juist humanitaire hulp bieden laat zien dat we mensen niet vergeten zijn.

Wat we ook vaak vergeten is dat alle soldaten ook burgers zijn. In feite is elke oorlog een burgeroorlog. Tijdens een bezoek aan Palestina en de tent of nations hoorde ik een verhaal van Daoud Nasser. Hij stelde een meisje in de schoolbus gerust dat bang was van de strenge en barse Israëliëse soldaten bij een controle. Hij deed dat door in het Engels te zeggen dat deze soldaat niet boos op haar was, maar gewoon zijn werk moest doen en ook naar huis wilde naar zijn gezin. De soldaat die het ook hoorde ontspande daardoor. Het is een goed voorbeeld van de-escalatie en het deed recht aan het feit dat we allemaal mensen zijn met familie. Je bent wel militair maar in de eerste plaats ben je ook iemands kind of broer of ouder.

Kijkend naar Iran op dit moment, zien we dat er ook mensen blij zijn dat er is ingegrepen omdat er de hoop is dat het onderdrukkende regime daar nu misschien plaats kan maken voor een democratie. In hoeverre is in zulke situaties het gebruik van geweld gerechtvaardigd?

Een democratie moet langzaam groeien, dat heeft tijd nodig; het vertrouwen moet groeien. Je kunt niet van buitenaf een democratie opleggen met geweld. Als het al aanwezig is geweest kun je het herstellen. Maar je moet altijd kijken naar wat de situatie is en hoe je zaken kunt verbeteren. Alles kapot schieten is niet de oplossing. Kijk naar Syrië of Venezuela, daar is de dictator weg en nu?

Deel van een triptiek van broeder Rob Lenz ofm over Franciscus die de Sultan bezoekt tijdens de kruistochten

We moeten dan ook bereid zijn om als we zo'n regime omver werpen te investeren in infrastructuur en programma's in onderwijs etc. om de democratie te helpen groeien en het vertrouwen te herstellen. Je kunt je niet zomaar terug trekken. Als je ingrijpt moet je ook de verantwoordelijkheid nemen om te helpen bij de wederopbouw en te investeren in de toekomst. Het gaat om oprechte interesse in wat de ander verlangt en nodig heeft.

Wat is de rol van de Kerk hierin?

Kerken kunnen hier ook een belangrijke rol in spelen. De kerk is de plek waar mensen kunnen spreken over hun emoties en gevoelens van boosheid en onmacht en frustratie zodat zij er

Als we al ons geld investeren in wapens in plaats van in het behouden van de aarde, wat hebben we dan eigenlijk nog te verdedigen?

[Pater Roland tijdens een vredeswake bij vliegbasis Volkel](#)

niet mee rond blijven lopen. Ook dat is werken aan de-escalatie en vrede. Want op het moment dat mensen boos blijven op hun vijanden is het wachten op het volgende conflict en escalatie. De eerste reactie is dan weer wapens en niet ontwikkelingshulp. Vrede begint bij de zorg voor de ander en de vrede in jezelf. Als je onvrede hebt, frustratie en onmacht moet je kijken waar deze vandaan komt.

Vrede begint dus uiteindelijk bij jezelf.

Het is belangrijk om jezelf bewust te zijn waar de onvrede of boosheid vandaan komt. Want als dat niet opgelost wordt, blijf je spreken vanuit haat in plaats van compassie. Ik merk dat ik wel eens blij ben als ik hoor dat Oekraïne heeft teruggeslagen en land heeft terugveroverd of gebombardeerd. Dan denk ik 'oh jee, Roland, waar komt dat vandaan?' Maar je moet deze gevoelens benoemen. Misschien dat Jezus zich daarom vaak terugtrok in de stilte om na te denken en om met God in gesprek te gaan. Naast dingen benoemen en je er bewust van zijn is het goed om je af en toe terug te trekken en bij jezelf na te gaan wat het met je doet.

Daarom is het gebed belangrijk om steeds opnieuw terug te keren naar die vrede van Christus. Ook Franciscus trok zich terug om de rust te vinden en terug naar God te keren en zich bewust te worden van dat er Iemand is die liefdevol naar ons kijkt.

En zo zouden we ook naar anderen moeten kijken. God ziet hoe mensen elkaar pijn doen en ziet ook hoe wij lijden aan die pijn van conflicten en worstelen met onze boosheid, maar hij veroordeelt ons niet. Dat besef kan ons kracht geven om die boosheid los te laten. Daarom kon Franciscus ook steeds die boodschap van vrede uitdragen. Zoals toen hij tijdens de kruistochten door de linies heen de sultan op zocht. Hij kon dat alleen om dat hij voelde dat dit groter was dan hijzelf.

Vrede en alle goeds kon Franciscus zeggen omdat hij de liefde van God voelde. Hij voelde ook de spanning die er was tussen mensen en het deed hem pijn als mensen in onvrede met elkaar leefden. Hij ging naast de arme zitten en herkende daarin Christus en voelde daarin ook het lijden van Christus.

We moeten ons steeds afvragen of we bij conflicten in willen grijpen omdat we er last van hebben of omdat er iets groters is en omdat we anderen ook die vrede gunnen. Dat is een andere manier van kijken, zonder eigen belang. Dat je die ander ook die vrede gunt en dat dat jou ook veel waard is.

Boodschap van paus Leo XIV voor de
59ste Wereldvrededag 1 januari 2026

Vrede zij u allen. Naar een ontwapende en ontwapenende vrede

Evenals zijn voorganger schreef ook paus Leo XIV een boodschap voor de Wereldvrededag op 1 januari jl. Het thema: 'Naar een ontwapende en ontwapenende vrede.' De hele boodschap is te lezen op rkkkerk.nl in de Nederlandse vertaling. Op deze pagina alvast enkele citaten.

“Vrede zij u!”. Deze zeer oude groet, die ook vandaag nog dagelijks te horen is in veel culturen, heeft op de avond van Pasen nieuwe kracht op de lippen van de verrezen Jezus. “Vrede zij u” (Joh. 20, 19.21) is zijn Woord dat niet alleen een definitieve verandering wenst, maar die ook in wie het aanneemt verwezenlijkt en daarmee in heel de werkelijkheid. Daarom geven de opvolgers van de apostelen iedere dag en in heel de wereld een stem aan de meest stille revolutie: “Vrede zij u!”

De vrede wil in ons wonen, heeft de zachtmoedige kracht het verstand te verlichten en te verruimen, weerstaat het geweld en overwint het. De vrede heeft de adem van het eeuwige: terwijl men tot het kwaad roept “het is genoeg”, fluistert men tot de vrede “voor eeuwig”.

De heilige Augustinus spoorde de christenen aan om een onlosmakelijke vriendschap met de vrede aan te gaan, opdat zij door deze te bewaren in het binnenste van hun geest de schitterende warmte ervan konden uitstralen. Aan zijn gemeenschap, schreef hij als volgt: “Laat wat gij in u hebt, gloeien om anderen te doen ontbranden”.

Echter, “wie werkelijk de vrede liefheeft, heeft ook de vijanden ervan lief”. Zo gaf de heilige Augustinus de aanbeveling geen bruggen te verwoesten en niet in verwijten te volharden, maar de voorkeur te geven aan de weg van het luisteren en, voor zover mogelijk, de ontmoeting met de redenen van de ander.

Moge dit een vrucht kunnen zijn van het Jaar van de hoop, dat miljoenen mensen heeft opgewekt om opnieuw te ontdekken dat zij pelgrims zijn en in zichzelf de ontwapening van het hart, van de geest en van het leven te beginnen waaraan God niet zal aarzelen te beantwoorden door zijn beloften te vervullen: “Hij zal recht doen tussen de vele volken, en machtige naties tuchtigen. Dan smeden zij hun zwaarden om tot ploegscharen en hun speerpunten tot sikkels. Geen volk heft het zwaard meer tegen een ander, en de oorlog leren ze niet meer. Huis van Jakob, komt, laat ons wandelen in het licht van Jahwe” (Jes. 2, 4-5).

Er tekent zich zelfs een proces af van het afwijzen van verantwoordelijkheid door politieke en militaire leiders, omdat zij steeds meer beslissingen betreffende leven en dood “delegeren” aan machines. Het is een ongekende destructieve spiraal voor het juridisch en filosofisch humanisme waarop iedere beschaving steunt en waardoor zij wordt bewaakt. Het is noodzakelijk de enorme concentraties van economische en financiële privébelangen aan te klagen die de staten in deze richting drijven; maar dat is niet voldoende, als tegelijkertijd niet het reveil van het geweten wordt bevorderd.

Helaas maakt het steeds meer deel uit van het hedendaagse totaalbeeld dat men de woorden van het geloof betreft bij het politieke gevecht, het nationalisme zegent en religieus geweld en gewapende strijd rechtvaardigt. Gelovigen moeten actief, allereerst met hun leven, deze vormen van blasfemie loochenen die de Heilige Naam van God verduisteren. Daarom is het samen met actie meer dan ooit noodzakelijk het gebed, de spiritualiteit, de oecumenische en inter-religieuze dialoog te koesteren als wegen van vrede en taal van de ontmoeting tussen tradities en culturen.

Boodschap van paus Leo XIV voor de 59ste Wereldvrede dag. Gepubliceerd op 8 december 2025. Engelse versie vertaling: drs. H.M.G. Kretzers / eindredactie: A. Kruse MA SRKK

Afbeelding RosZie via pixabay

In de afgelopen maanden vonden er twee bijeenkomsten plaats van internationale religieuzen in Nederland. Nadat de groep in mei de werkplek van de SMA in Amsterdam-Zuidoost had bezocht, waren in november de Kapucijnen in Velp bij Grave aan de beurt en in maart de Missiezusters van het Kostbaar Bloed in Aarle-Rixtel. Bij deze bijeenkomsten waren steeds ongeveer dertig internationale religieuzen bijeen.

De bijeenkomsten maken een tournee door Nederland. Steeds is een van de internationale gemeenschappen van missionarissen de plek van ontmoeting, waarbij deze gemeenschap ook het programma voorbereidt.

Tom Boesten

De uitdaging van de secularisering aangaan

Emmaüsklooster Velp

Op 7 november, dag van Sint Willibrord, maakten we in Velp kennis met de nieuwe groep van minderbroeders kapucijnen, die eerder dit jaar gestart was. Na een gebedsdienst in de bijzondere kapel van het oude klooster, stelden de broeders zich voor. De zes broeders komen uit vijf verschillende landen. Deze gemeenschap hoort bij het Project San Lorenzo. Met dit project wil de orde nieuwe internationale broedergemeenschappen oprichten in landen van Europa waar haar presentie vroeger sterk was, maar erg is afgezwakt. San-Lorenzo-gemeenschappen willen een getuigenis afgeven van kapucijns/franciscaans leven. Dit houdt in: intensief gemeenschapsleven, intensief geestelijk leven, getuigenis van franciscaanse eenvoud, het bieden van gastvrijheid, nabijheid aan de armen en een verkondiging van het evangelie die past bij deze tijd en deze plaats.

De omgeving van de Heilige Drie-Eenheid in Velp

Momenteel zijn de leden volop bezig met het leren van Nederlands en het ingeburgerd raken, maar ze hebben ook al een begin gemaakt met hun apostolaat. Mensen die bezinning en stilte zoeken, zijn er welkom. De gemeenschap hoopt zich in de komende jaren te ontplooiën als een plek waar de kapucijnen een eeuwenlange traditie op vernieuwde wijze kunnen laten zien. Na het voorstellen vertelde broeder Theo Jansen zijn verhaal. Hij heeft, als Nederlandse kapucijn, decennialang in Rome gewoond. Het naar Rome toe gaan betekende het instappen in een andere cultuur, zowel in het geloof als in het dagelijks leven. Maar het terugkeren naar Nederland na zo veel jaren was opnieuw het instappen in een andere wereld. In zekere zin had hij dezelfde ervaring als veel missionarissen die naar Nederland toe komen. Het was erg wennen aan dit land dat hij van vroeger kende, maar dat nu totaal anders was. In de middag spraken de deelnemers in groepen over de inleiding van broeder Theo en over hun eigen ervaringen.

Hoewel het november was, was het weer prachtig. Dat gaf het gezelschap de gelegenheid een wandeling te maken in de buurt. Die wandeling ging langs de Drie-Eenheid van Velp: het Kapucijnenklooster, het voormalige klooster van de Redemptoristinnen en een oud kerkje, dat vroeger parochiekerk is geweest. Tijdens de wandeling was er ruim gelegenheid om elkaar te ontmoeten, hetgeen altijd een van de belangrijkste programmapunten is.

Missieklooster Kostbaar Bloed Aarle-Rixtel

De secularisering van Nederland (en West-Europa) is een stevige uitdaging voor missio-

In het najaar van 2026 wordt er opnieuw een dag voor buitenlandse religieuzen gehouden. Dit keer bij de zusters Onder de Bogen in Maastricht. Alle bij de KNR bekende buitenlandse religieuzen zullen t.z.t. een uitnodiging ontvangen. Meer informatie komt ook op de website van de KNR (onder agenda). Voor vragen of aanmelden: cpr@knr.nl

narissen van andere continenten die naar hier komen. Hoe kun je op een vruchtbare manier ingaan op zo'n verschijnsel dat je van thuis niet of nauwelijks kent? Die vraag stellen veel missionarissen zichzelf en elkaar. Een mogelijk nieuw perspectief hierop ligt bij jonge Nederlandse mensen die, tegen de stroom van de secularisering in, hun geloof hebben behouden of zelfs gevonden. Daarom was de spreker op 5 maart in Aarle-Rixtel de jonge minderbroeder franciscaan Hans-Peter Bartels. In de 38 jaar van zijn leven tot nu toe, heeft hij heel wat teruggang in kerkelijk leven meegemaakt: kerksluitingen, parochiefusies, steeds legere kerken. Ten dele is dit een ontwikkeling die niet tegen te houden is. Toch had hij enkele kritische noten bij het kerkelijk beleid. Zo hadden het bisdom en de gefuseerde parochie niet altijd oog gehad voor bloeiende activiteiten van jongeren. Ook vond hij dat de bisschop van zijn dioceses nogal onzichtbaar was geweest in zijn parochie. Het maakt dus wel degelijk iets

Deelnemers
aan de bij-
eenkomst in
Aarle-Rixtel

uit wat voor beleid er gevoerd wordt, ook al kan niemand de secularisering stoppen.

In zijn jonge jaren waren er maar weinig mensen die begrepen wat het geloof voor Hans-Peter betekende. Vaak werd er badinerend over gesproken. Toch waren er ook altijd mensen op wie hij kon rekenen. Zijn ouders waren heel belangrijk. Zij voedden hem op in het geloof. Ook de pastores en pastoraal werkers in de parochie droegen aan zijn vorming bij. Verder waren er op sommige momenten leraren of andere volwassenen die hem steunden wanneer het geloof in het geding was. Op bepaalde momenten van tegenslag kwam er onverwacht hulp. Op één zo'n moment werd hem een tijd in een klooster cadeau gedaan, door iemand die hem eerder negatief bejegend had. Zijn weg naar een roeping als franciscaan was kronkelig, maar hij kwam er uiteindelijk toch uit. Hier vond hij zijn thuis. Een speciaal dankwoord was wel gepast aan Maria. Sinds zijn geboorte had zij hem altijd begeleid.

Zijn verhaal kwam heel goed over op de groep internationale religieuzen die bijeen was gekomen. De aanwezigen zagen hoe Nederlandse jonge mensen soms een hele worsteling moeten leveren om hun geloof te behouden. Volwassenen die hun dan steunen kunnen van grote betekenis zijn in hun hele leven. Aansluitend aan de inleiding van Hans-Peter Bartels gaf zuster Madeleine Bouman een referaat over de Missiezusters van het Kostbaar Bloed. Deze congregatie is gesticht in Zuid-Afrika. Al snel bleek een vormingshuis nodig in Europa, dat vanwege de naweeën van de Kulturkampf in Duitsland in Nederland terecht kwam. De congregatie kwam tot bloei, maar heeft in de afgelopen decennia ook te maken gehad met terugloop. Toch is de dynamiek niet weg. Afgelopen jaar is in Alphen in het bisdom Breda een nieuwe start gemaakt, met een kleine gemeenschap. De aanwezigheid van deze gemeenschap heeft meteen effect gehad. Er zijn weer meer kerkdiensten, en er zijn jonge mensen die zich daartoe aangetrokken voelen. Het begin is zonder meer hoopvol. De zusters zijn voor jonge en voor oude mensen een echte steun in het leven. Een nieuw perspectief voor kerkzijn in een geseclariseerde samenleving opent zich.

Weer een stap naar de toekomst

Opening en inwijding Hof van Herinnering Franciscanessen van Aerdenhout

In Klooster Alverna werd op 21 oktober van het vorige jaar een monument ingewijd ter herinnering aan het leven en werken van de zusters Franciscanessen van Aerdenhout. Het is één van de vele stappen die de zusters zetten in het traject van kleiner worden en het organiseren van de materiële en immateriële nalatenschap.

*Mirjam Wolthuis,
Coördinator religieus leven Franciscanessen van Aerdenhout*

Het proces van kleiner worden als congregatie vraagt om vele acties die de materiële en spirituele nalatenschap goed regelen. Ook de zusters Franciscanessen van Aerdenhout, voluit de zusters Franciscanessen, dochters van de Heilige Harten van Jezus en Maria, zijn hier al vele jaren mee bezig. Deze zustergemeenschap telt begin 2026 achttien zusters, waarvan er zestien in Klooster Alverna wonen, één in Indonesië en één in Den Haag. Ook wonen er twee zusters van de Goddelijke Verlosser en twee emeriti pastores bij de zusters.

Nieuw vormen van apostolaat

De rest van het gebouw wordt stapsgewijs overgenomen door thuiszorgorganisatie De Zorgspecialist, die de 24-uurszorg in het hele huis behartigt. Onder hun hoede is ook een kleinschalige woongemeenschap voor mensen met dementie gerealiseerd, en een etage is verbouwd tot units voor negen jong volwassenen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De jongvolwassenen werken voor hun dagbesteding in het restaurant en de tuin. Andere leegstaande appartementen worden door De Zorgspecialist verhuurd aan mensen mét en zonder zorgbehoefte. Dit alles in overleg met de zusters met als doel het apostolaat van de zusters in nieuwe vormen te continueren.

Inmiddels kunnen ook al enkele andere aandachtspunten worden afgevinkt. Er is een lekenbestuur gevormd met een overste vanuit Rome. In 2022 verscheen er een grondig boek over de geschiedenis van de Nederlandse Regio geschreven door Joep van Gennip met als titel *In de nabijheid van God en mensen, De Francisca-*

nessen van Aerdenhout van 1874 tot heden. Het archief is overgebracht naar het erfgoedcentrum kloosterleven in St. Agatha. Het zijn enkele van de stappen die noodzakelijk zijn in deze fase van voltooiing.

En nu is er ook een monument tot stand gekomen. Dat monument is een voor de buitenwereld zichtbaar bewijs dat deze religieuzen vanuit Aerdenhout uitvlogen voor de maatschappelijke taken die zij vervulden, en uiteindelijk hier ook weer terugkeerden.

Hof van Herinnering

Met grote vreugde werd in oktober 2025 dit monument ingewijd. Het is geen beeld of namenwal geworden, maar een bijzonder vormgegeven buitenruimte van waaruit je de hele begraafplaats kunt overzien. Het kreeg de toepasselijke naam 'Hof van Herinnering'. Want het is een ruimte om te verwijlen en te leren over de inspiratiebronnen en de werken van de zusters. Zuster Evifania, de overste vanuit het Generaal Bestuur in Rome, onthulde de plaquette bij de entree. Daarna konden zusters en gasten voor het eerst de Hof betreden.

[De bomen van cortenstaal verwijzen naar Sint Franciscus en bieden steun aan de pergola voor de blauwe regen](#)

[Onder: zuster Evifania bij het Mariabeeld tijdens de opening](#)

In de Hof van Herinnering kan de bezoeker op vier panelen informatie vinden over de Duitse stichteres van de congregatie Moeder M. Clara Pfänder, over de Nederlandse Provincie, haar missie naar Indonesië, en tot slot over de Heilige Franciscus van Assisi. Bij het Mariabeeld van de Haarlemse beeldhouwer Mari Andriessen kan een kaars worden gebrand. Twee strak gestileerde bomen van cortenstaal verwijzen, met alle vogels erin, naar Franciscus van Assisi die preekte voor de vogels. Het bankje dat zuster Auxiline

Geschiedenis van de zusters

De zusters Franciscanessen van Aerdenhout maken deel uit van de internationale congregatie FCJM (Franciscan Sisters, Daughters of the Sacred Hearts of Jesus and Mary). In 1860 werden de constituties, opgesteld door de Duitse stichteres Clara Pfänder, goedgekeurd door de bisschop van Paderborn. In de tijd van Bismarck dwongen de antikatholieke wetten van de Kulturkampf Moeder M. Clara om enkele van haar zusters naar Nederland en de Verenigde Staten te sturen te collecteren. Dat leidde al snel tot de vraag van verschillende pastoors of zij niet wilden blijven. Omdat er in de oostelijke provincies al andere (soms ook uit Duitsland gevluchte) congregaties present waren, kregen deze zusters het bisdom Noord-Holland toegewezen als werkterrein. Het bisdom omvatte in die tijd zowel Zeeland als Zuid- en Noord-Holland.

In Nederland werden de zusters actief in het onderwijs en vooral in de zorg. Bekende ziekenhuizen in die contreien als het Zeewegziekenhuis in IJmuiden, de Mariastichting in Haarlem, de Corneliastichting in Vlissingen, de Ursulakliniek in Wassenaar zijn door de zusters gesticht en gerund. In Bodegraven is het Schippersinternaat een bekend instituut, met bijbehorende scholen. Al deze instellingen zijn inmiddels afgebroken of overgegaan in andere handen.

Vanaf 1930 werd vanuit Nederland ook het diaconale werk overzee opgepakt door de eerste zusters die naar Indonesië gingen. Na vele jaren pionieren en samenwerken is daar tegenwoordig de grootste afdeling van de FCJM te vinden. Met 336 zusters in Indonesië, in verschillende stadia van inwijding, geeft dit goed aan hoe het zwaartepunt van deze congregatie de afgelopen decennia van het westelijk naar het zuidelijk halfmond is verschoven. De Duitse Provincie en de Franse, Nederlandse en Amerikaanse regio's worden steeds kleiner. Zij dragen hun ervaringen over aan de nieuwe provincies en missies in Indonesië, Brazilië, Malawi en Suriname. Op dit moment zijn er wereldwijd 487 FCJM-zusters die leven vanuit het charisma van hun stichteres Moeder M. Clara Pfänder. Haar motto 'helpt elkaar wederzijds in liefde' wordt in gebed en daden overal uitgedragen en beleden. De jonge, deels Indonesische, zusters in het Generaal Bestuur dat in Rome zetelt, zijn zeer actief op onder andere Instagram, Facebook en TikTok om hun inspiratie en liefde aan te reiken aan ieder die zich wil laten bezielen.

De zusters zijn blij met de Hof van Herinnering

Onder: detail van de bomen met de plaquette

De ontwerper heeft zich laten leiden door de genius loci, de ziel van deze plek. [...] Het klopt, al is dat bijna niet uit te leggen.

Bergen en zuster Simone van Rooijen kregen bij hun afscheid als overste en assistent-overste zal vast een geliefde plek worden tijdens een wandeling door de tuin en begraafplaats.

Tijdens de opening van de Hof was het nog herfst en waren alle planten klein en kaal, maar nu in het voorjaar wordt alles groener en groter. Vooral de blauwe regen zal gaan groeien en een dak vormen waaronder je kunt zitten mijmeren, uitkijkend over de graven van de overleden zusters. Die blauwe regen zal bloeien over een pergola die rust op die twee bomen van cortenstaal. Wie daarna de begraafplaats oploopt ziet een QR-code die helpt om een 'tante zuster' of 'mijn juf van de kleuterschool' of 'het hoofd van de ziekenhuisafdeling' te vinden. Op dit moment rusten hier 884 zusters en enkele rectoren. Al die ingrediënten bij elkaar zijn een eerbetoon aan de zusters die hun leven in dienstbaarheid aan God en mensen wijdde.

Ruimte voor overpeinzing en dankbaarheid

De ontwerper van deze Hof is de heer Zeger Woudenberg, landschaps- en tuinarchitect te Bloemendaal, maar ook bekend met congregaties. Hij heeft zich laten leiden door de genius loci, de ziel van deze plek. Dat merk je als in de Hof staat. Het klopt, al is dat bijna niet uit te

leggen. Staande naast het beeld van Madonna met kind, met uitzicht over de graven van al die voorgangers, kun je tegelijk de Calvariegroep aan de andere einde van de begraafplaats zien. Die hele weg van geboorte tot dood en daar voorbij, in deze Hof van Herinnering is ruimte voor overpeinzing en dankbaarheid.

Bezoekers en andere bewoners van het landgoed Alverna reageren enthousiast op deze ontsluiting van de begraafplaats. Wat eerst verborgen lag achter een heg, mag nu toegankelijk worden. Je kunt het zien als een metafoor voor al het onzichtbare werk dat door de zusters zonder ruchtbaarheid en eerzucht werd gedaan. Dus toch een soort monument.

Meer over de stappen die belangrijk zijn om te zetten in het proces van voltooiing zijn te vinden in het Draaiboek Voltooiing op de website van de KNR: <https://www.knr.nl/informatie/voor-religieuzen/draaiboek-voltooiing/>

De Dag voor Jonge Religieuzen ging dit jaar over omgaan met media. Als religieuzen hebben we daar verschillende ervaringen mee, niet alleen positief. Roderick Vonhögen, priester en wereldberoemd om zijn activiteiten op het gebied van media, sprak ons moed in om steeds opnieuw onze mooie verhalen te vertellen.

Tom Boesten

Houd nooit op je verhaal te vertellen

Dag Jonge Religieuzen met Roderick Vonhögen

De dag vond dit jaar plaats bij de trappistinnen in Arnhem, met ruim twintig deelnemers. De ontmoeting met elkaar vond plaats in een uitstekende sfeer. De mooie omgeving en het aangename weer nodigden uit om in de middag naar buiten te gaan, om daar het gesprek voort te zetten. In de ochtend was er tijd voor het thema: omgaan met media. Het idee om Father Roderick (www.fatherroderick.com) uit te nodigen, kwam voort uit een dubbele constatering. Enerzijds willen we ons graag laten zien in de klassieke en in de sociale media; anderzijds hebben we ook weleens negatieve ervaringen. Father Roderick leek ons een goede gids op dit terrein. Hij bracht dertig jaar ervaring en een hoop optimisme mee.

Verhalen vertellen

Father Roderick ziet zijn taak vooral als verhalen vertellen. Daarom begint hij met het verhaal van de Ierse monniken van meer dan duizend jaar geleden. Zij vestigden zich als

kluzenaars op kleine eilandjes voor de Ierse westkust. Samen vormden zij daar een spirituele voorhoede ter bescherming van het land. Mensen kwamen naar hen toe om hun raad en hun voorspraak voor de hemel te vragen. Zo ziet hij wat hij zelf doet en ook wat de religieuzen in deze tijd kunnen doen: beschikbaar zijn als mediator tussen God en mensen.

Verhalen vertellen begint met luisteren. Zoeken naar een haakje, iets waar iemand enthousiast van wordt. “Alles wat wij doen in de media, is in het voetspoor van Jezus. Jezus begint met luisteren: ‘Wat wil je van me?’” De activiteiten in de media van Roderick begonnen in de jaren negentig ook met die twee dingen: verhalen vertellen en luisteren. Als jonge priester bouwde hij een website over Star Wars, voordat de meesten van ons wisten wat een website was. Toen kreeg hij al volgers uit de hele wereld. Toen hij door het aartsbisdom op studie werd gestuurd, kwam hij op de

Luister naar wat je publiek te zeggen heeft, en geef hun dan iets moois, waar ze over kunnen nadenken

Gregoriana terecht, de universiteit van de Jezuïeten. Daar volgde hij niet alleen theologische vakken, maar ook de opleiding sociale communicatie. Zo leerde Roderick Vonhögen het vak.

Zelf regie houden

Een belangrijke stelregel is dat je bij media je eigen verhaal moet vertellen. Het gebeurt nogal eens dat een journalist of programmamaker jou een bepaalde kant op wil hebben. Dan moet je, hoe dan ook, vasthouden aan wat je zelf wil vertellen. Een interview lijkt spontaan, maar is minutieus voorbereid. Zelf moet je dat dus ook voorbereiden. Wat zijn de mooiste verhalen die je kunt gaan vertellen in dit interview? Als je dat goed doet, is het mooi voor het publiek, ben je zelf tevreden en is de programmamaker dat meestal ook.

De gemakkelijkste manier om de regie te houden, is om zelf in de sociale media actief te worden. Daartoe wil Father Roderick de jonge religieuzen van harte aansporen. Mensen zitten te wachten op inspirerende, troostende of uitdagende verhalen die aansluiten bij wat zij op hun levensweg tegenkomen. Verhalen zullen het geloof ook nooit dichttimmeren. Ze laten altijd ruimte. Luister naar wat je publiek te zeggen heeft, en geef hun dan iets moois, waar ze over kunnen nadenken.

Ervaringen met media niet altijd goed

De vragen en opmerkingen vanuit de zaal toonden aan dat veel religieuzen ervaring hebben

Luister naar wat je publiek te zeggen heeft, en geef hun dan iets moois, waar ze over kunnen nadenken

Hannah: "Ik ben bij ons als enige in vorming. Het is dan superfijn om met anderen op te trekken. Ontmoeting en uitwisseling van ervaringen is inspirerend voor anderen en voor mij. Je vormt dan een grotere gemeenschap. De inleiding was authentiek en enthousiast. Roderick is één met wat hij doet. Ik vraag me af of dat ook mijn roeping is, maar het idee van religieus mediator tussen God en mensen spreekt mij aan. Ik merk dat ons gebedsleven vriendinnen van mij steunt in hun gebedsleven. Het helpt hen dichtbij God te leven, soberder, dieper. Zelf ben ik gelukkig niet met media bezig. Dat is het niet voor mij. Ik zou nog wel kunnen vertellen over de verbinding tussen het leven en wat er van boven komt. Zoals de spreker zei, zijn verhalen belangrijk. We moeten proberen standvastig ons eigen verhaal te blijven vertellen. En de volgende keer kom ik graag weer."

Steven: "Als het even kan, kom ik naar de Dag voor Jonge Religieuzen. De dag is vooral een ontmoetingsdag. Dat begon al tijdens de reis ernaartoe, toen ik in de trein enkele zusters tegenkwam. Het is een kleine wereld geworden; als religieuzen kom je elkaar weinig tegen, alleen bij grote vieringen en bij dagen als deze. Elkaar ontmoeten, in gesprek gaan is het voornaamste. Het programma was goed, met een heel interessante spreker. Wat zijn verhaal voor mij af maakte, was de theologische toets: we doen het niet om leuk te zijn, maar voor de boodschap van Jezus. Zelf ben ik communicatiemedewerker. Ik kom niet op TV en doe weinig met sociale media, wel met artikelen op onze website en met onze magazine. Ik heb nieuwe ideeën opgedaan. We zouden projectjes met verschillende religieuze families samen kunnen doen, zelf gemaakt. Hier ligt ook een rol voor de KNR en (in Vlaanderen) voor de URV."

met media. Die ervaringen zijn lang niet altijd positief. Een krant verdraait je verhaal, een omroep wil je in beeld hebben omdat je een vreemd verschijnsel bent, je krijgt een gast op je dak met rare ideeën over het kloosterleven, je wordt zo strak geregisseerd dat de echtheid verdwijnt. Daar komt nog bij dat wij als religieuzen vaak mediaschuw zijn.

Al deze zaken kent Father Roderick en heeft hij zelf meegemaakt. Dat moet ons niet ontmoedigen. Je zaait, en wat er opbloeit, weet je nooit. We zijn geroepen om een boodschap te brengen. Er is welwillendheid, zeker ook bij jongeren. Zorg dat je authentiek blijft. Als de TV-regisseur of de redacteur van de krant iets wil dat jij onecht vindt, praat erover. Je kunt elkaar helpen het verhaal te vertellen. Blijf belangrijkstellend naar de mensen die je tegenkomt: de programmamaker, de kloostergast. Evalueer achteraf hoe het gegaan is. Nog beter is het om zelf het heft in handen te nemen. Je kunt zelf op TikTok verschijnen. Daar moet je authentiek zijn. Jongeren kunnen je helpen. Het is belangrijk om na te denken over je gewenste publiek. Met deze goede raad besloot Roderick zijn verhaal: we zijn er niet om te overtuigen, maar om te getuigen.

Ontmoeting

De lunch en het middagprogramma stonden in het teken van de ontmoeting. Die ontmoeting wordt hoog gewaardeerd. Omdat jonge religieuzen met weinig zijn, komen ze elkaar niet vaak tegen, terwijl ze wel steun aan elkaar kunnen hebben. De Dag voor Jonge Religieuzen, met een goed programma, een inspirerende spreker en veel ontmoeting, was weer zeer geslaagd.

Diocesane dagen voor religieuzen

Traditiegetrouw organiseerden diverse bisdommen rond 2 februari hun jaarlijkse diocesane religieuzendag. Zuster Monica Raassen bezocht twee van deze dagen en doet verslag.

Bisdom Haarlem

Op het mooie landgoed Bosbeek kwamen we als religieuzen bijeen maandag 2 februari, alwaar de zusters van 'De Voorzienigheid' ons warm verwelkomden. Pastoor Nico van der Peet – gedelegeerde voor de religieuzen in het bisdom Haarlem-Amsterdam- en zuster Yosé Höhne-Sparboth, zuster van 'De Voorzienigheid', hadden deze dag georganiseerd.

Mgr. Van Burgsteden was vanaf het begin aanwezig en mgr. Hendriks sloot iets later aan.

Na een korte inleiding van zuster Yosé, gingen we gedurende de

ochtend in kleine groepen met elkaar in gesprek over de apostolische exhortatie 'Dilexi te' van paus Leo XIV. We voerden het gesprek in de geest, volgens de synodale methode die vooral de Geest en het luisteren naar elkaar de ruimte geeft.

De vraag was of we in onze directe omgeving met armen in aanraking komen en hoe we onze gelofte van armoede beleven. Dit leverde mooie ontboezemingen op met waardevolle inzichten over de waarde van ons religieus leven. Onze aanwezigheid in de

Boven: viering tijdens de religieuzendag in bisdom Haarlem-Amsterdam
Foto: Arascal.nl

Groepsfoto religieuzendag aartsbisdom Utrecht

wereld heeft veelal meer waarde dan we vermoeden.

Door de methode van eerst goed naar elkaar luisteren en dan pas in de volgende ronde reageren krijgt een ieder meer gelegenheid zijn of haar verhaal te doen zonder in een discussie te belanden. Het is een mooie methode om veel van elkaar te horen en dit ook mee te nemen in je eigen gedachtegang. Door deze gesprekken bleek dat religieuzen actief begaan zijn met de mensen die in armoede of aan de rand van de samenleving leven. Waar dit in actieve werkzaamheden niet meer kan zijn het gebed en het giftenbeleid van congregaties belangrijke instrumenten om die betrokkenheid te laten blijken.

Na de ochtend en de lunch werd de Eucharistie gevierd met speciale aandacht voor de dag van het Godgewijd leven en de gebeds- tafette voor het synodale proces. We besloten de dag met elkaar bij een kopje koffie of thee. Het was een feest van ontmoeting en een bemoediging op onze weg.

Aartsbisdom Utrecht

Op een koude 3e februari kwamen er vanuit allerlei kanten

van het bisdom religieuzen naar Utrecht. Door de gladheid in het oosten ontbraken er ook wat vaste bezoeker/sters van de religieuzendag, maar die namen we in verbondenheid mee. Na een lekker warm kopje koffie of thee sprak mgr. Hoogenboom ons toe namens kardinaal Eijk die door ziekte afwezig was. Mgr. Hoogenboom heette ons welkom met dank aan de Augustijnen en Augustinessen van Sint Monica die ons gastvrij ontvingen. Ook mgr. Woorts was aanwezig in zijn hoedanigheid als gedelegeerde voor de religieuzen.

Pater Gerben Zweers nam ons mee in het gedachtegoed van Augustinus en zijn weg in het religieus leven van zijn tijd. Met interesse werd geluisterd. Daarna vierden we de Eucharistieviering in de mooie gerestaureerde Augustinuskerk op de gedenkdag van de H. Blasius. De lunch

Zoals Augustinus zegt: 'Wij zijn de tijden, zoals wij zijn, zijn de tijden'

Enkele religieuzen uit bisdom Roermond met mgr. Van den Hout

smaakte heel goed met zelfgemaakte erwtensoep van de ceremoniaris Marcel Kerssens.

Zuster Mariëlla Oberndorff vervolgde de dag met haar lezing over de zusters Augustinessen van Monica. Een verhaal van veel inzet voor met name vrouwen en moeders die hun toevlucht bij hen zochten. De loterij Meisjesstad zorgde voor de benodigde financiën. En ook het verhaal van aanpassen aan de tijd – zoals Augustinus zegt: 'Wij zijn de tijden, zoals wij zijn, zijn de tijden' – hebben de zusters zich ter harte genomen.

Vervolgens liepen we naar de Waterstraat waar het klooster van de Augustinessen van Monica gevestigd is en kregen we in de kapel van zuster M. Andrée een uitleg van de glas-in-loodramen en andere mooie kunstwerken in de kapel. Na koffie en thee bij de zusters in de recreatieruimte baden we gezamenlijk de Vespers en gingen huiswaarts. Het was een dag met warme ontmoetingen en leerzame wetenswaardigheden die ieder naar eigen plek mee terugnam.

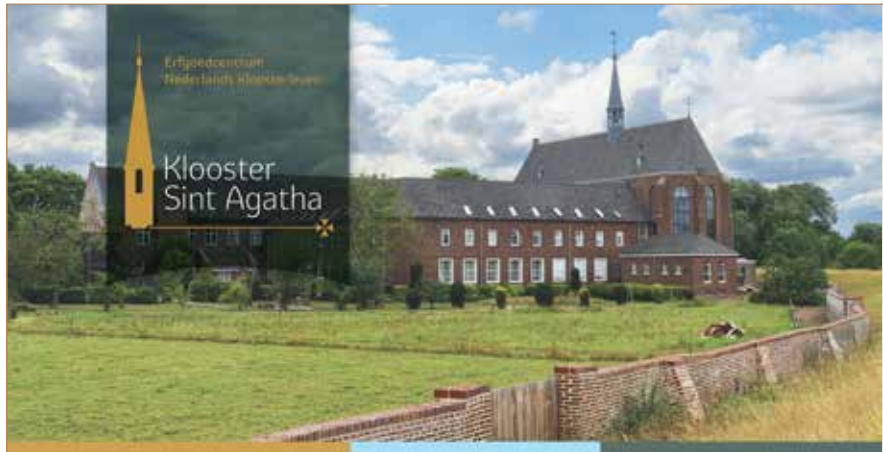
Bisdom Roermond

Zo'n tachtig religieuzen uit alle delen van Limburg waren zondag 1 februari naar Merkelbeek gekomen om de 'Dag van het Godgewijde leven' te vieren. Bisschop Ron van den Hout ging eerst voor in een viering in de Clemenskerk in Merkelbeek met het bidden van de vespers en een moment van stille aanbidding. Daarna was er een ontmoeting met de aanwezige religieuzen in het vlakbij gelegen gemeenschapshuis.

Twintig jaar Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven

In juni 2026 is het twintig jaar geleden dat het Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven werd opgericht in Klooster Sint Agatha. In de afgelopen decennia hebben meer dan honderd religieuze instituten hun archieven en andere collecties naar het Erfgoedcentrum overgebracht. Om stil te staan bij wat tot stand is gebracht én om naar de toekomst te kijken, organiseert het Erfgoedcentrum deze zomer twee evenementen.

Op donderdag 18 juni is er een symposium met de titel 'Kloosterleven in het Nederlandse Erfgoedlandschap', met name bedoeld voor erfgoedbeleidsmakers, wetenschappers en collega erfgoedinstellingen. Voor participanten en andere betrokkenen is er op zondag 5 juli een feestdag.

Kloosterleven in het Nederlandse erfgoedlandschap

Symposium bij gelegenheid van 20 jaar Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven
18 juni 2026, Klooster Sint Agatha, Land van Cuijk

Deze begint met een eucharistieviering met mgr. Gerard de Korte, met aansluitend een lunch. Daarna wordt op het kloosterterrein eenmalig een kloostermarkt gehouden, met kloosterproducten en met activiteiten rond het erf-

goed dat in Klooster Sint Agatha bewaard wordt. Aanmelden voor de bijeenkomst(en) kan via een email naar: info@erfgoedkloosterleven.nl. Wees van harte welkom!

Kalender Aandachtig Aanwezig

Leerhuis Westerhelling komt voort uit de fraters Maristen, die het inspireren van jongeren als belangrijkste taak zagen. Stille, verdieping en aandacht zijn kernwoorden. Dit jaar publiceert het Leerhuis een kalender die is gemaakt door velen; gasten, begeleiders, zoekers, stille doeners. Een kalender die uitnodigt om 365 dagen per jaar Aandachtig Leven te oefenen.

Om af en toe te pauzeren, om met zachtere ogen te kijken, om aanwezig te zijn bij wat er al is. Niet later, niet wanneer alles klopt, maar vandaag. Je vindt er woorden, vragen, beelden en kleine oefeningen die de mensen op de Westerhelling door de jaren heen hebben gevoed. En inspiratie uit verschillende tradities, omdat niemand het hele verhaal bezit, maar we elkaar helpen zien en luisteren.

De kalender is herbruikbaar voor dagelijkse inspiratie. Bestellen via info@leerhuiswesterhelling.nl voor €15 excl. verzendkosten.

Franciscanessen van Etten maken ruimte voor ouderen met dementie

Eind 2025 verhuisden de laatste elf zusters franciscanessen van Etten naar speciale woonunits op het terrein van het San Francesco-klooster waar zij jaren gewoond hebben. De verhuizing is het sluitstuk van een jarenlange transformatie. Ooit bestond het kloosterterrein in Etten-Leur uit twaalf hectare. In de hoogtijdagen rond 1952 telde de congregatie 720 zusters, verspreid over 37 kloosters in binnen- en buitenland. Naast hun werk in het onderwijs en de zorg, waren de zusters actief tot in Indonesië en Congo.

Op de plaats van hun huidige woongebouw verrijst de komende jaren een modern verpleeghuis voor mensen met een vorm van dementie. De samenwerking met zorgorganisatie Avoord begon al dertig jaar geleden, met de opvang van oudere zusters in het toenmalige Mariahof. In 2002 volgde een fusie, waarna het terrein en de zorgactiviteiten samen verdergingen onder de naam Avoord. Op de locatie van San Francesco komt een complex met compacte appartementen,

met meer ruimte voor familie en persoonlijke aandacht. Overste zuster Ancilla vertelt over de reden waarom de zusters hebben gekozen voor deze samenwerking: “Wij zien de pijn en het verdriet – en ervaren het ook zelf – van mensen die een vorm van dementie krijgen, als ook van hun familie. Het is belangrijk dat er een goede plaats van wonen is voor zowel samen-zijn als ook persoonlijke vrijheid. Voor ons is het weer een volgende stap op weg naar de voltooiing van onze congregatie. Wij hopen dat wij op de nieuwe plaats van wonen ons snel thuis mogen voelen.”

Boven: ondertekening van de overeenkomst tussen de zusters en de zorgorganisatie over de nieuwbouwplannen eerder in 2024. Foto: Zorgorganisatie Avoord

Samen geroepen

25 april ontmoetingsdag traditionele en nieuwe religieuze gemeenschappen

Naast de soms eeuwenoude, traditionele klooster-gemeenschappen van de religieuze ordes en congregaties, ontstaan er steeds meer nieuwe gemeenschappen. Mensen kiezen voor een leven waarin zij samen bidden, eten, leven en proberen hun geloof handen en voeten te geven. Hoewel er grote verschillen zijn tussen al deze gemeenschappen, zijn er zeker even zoveel raakvlakken. Daarom organiseren de Konferentie van in Nederland gevestigde Religieuzen (KNR) en de Vereniging van Religieuze Leefgemeenschappen (VRL) samen met de Gemeenschap Chemin Neuf een ontmoetingsdag. Een dag om samen in gesprek te gaan over wat ons inspireert en raakt; over onze keuze voor het leven in een gemeenschap en over de uitdagingen die het met zich meebrengt. Een dag om elkaar te leren kennen, uit te wisselen en elkaar te inspireren.

Datum: 25 april

locatie: Gemeenschap Chemin Neuf, Paulusabdij Oosterhout

Kosten: €15,00

Aanmelden: cpr@knr.nl

Meer informatie: www.knr.nl/agenda

Dertig jaar All Saintsparochie Amsterdam

Dertig jaar geleden richtte de Sociëteit voor Afrikaanse Missiën (SMA) in Amsterdam de All Saints Catholic Church op. De start van het werk van de SMA in Amsterdam ligt in het begin van de jaren tachtig. In die tijd heerste er in Ghana een grote droogte. Ook werden veel Ghanezen uit Nigeria gedwongen gerepatriëerd. Dit leidde ertoe dat veel Ghanezen hun heil gingen zoeken in Europa, onder andere in Nederland. Bij de SMA zag men de nood, en startte pater Frans Thoolen met de Roman Catholic Chaplancy for West-Africans. Het feit dat hij dit als priester deed, maakte dat veel Ghanezen vroegen om gebedsbijeenkomsten. Na verloop van tijd leidde dit tot de oprichting van de All-Saintsparochie. Op dit moment zijn drie Afrikaanse SMA-paters verantwoordelijk voor de bloeiende parochie. Deze bestaat nog steeds voor een groot deel uit West-Afrikanen, veel van hen zijn tweede of derde generatie. Onder hen zijn er ook migranten zonder geldige verblijfspapieren. Aan de parochie is ook het Afrikahuis verbonden van waaruit de SMA zich inzet voor Afrikaanse migranten in Nederland. Het

Koormantels van de trappistinnen.

Foto: abdij Koningsoord

Onder: feestelijke viering van het jubileum. Foto: All

Saintsparochie

30-jarig bestaand van de parochie werd eind 2025 feestelijk gevierd. “Het verhaal van de All Saints-parochie is een levend getuigenis dat wanneer geloof wordt gedeeld, culturen worden omarmd en liefde wordt beleefd, de kerk echt een thuis voor iedereen wordt”, sprak SMA-overste pater Fabian Gbortsu tijdens de viering. Het

Nieuwe film over het leven van de trappistinnen

De trappistinnen van abdij Koningsoord hebben een nieuwe film laten maken over hun leven. Filmmaker Ivo Cornel verbleef in het voorjaar van 2025 verbleef hij een week lang in de abdij. Hij volgde met zijn camera het dagelijks leven van de zusters en ging met hen in gesprek.

Over de film

‘Ora et Labora, leven tussen de regels’ is een indringende documentaire over het dagelijkse leven van de zusters trappistinnen. Zij hebben zich toegewijd aan een leven van gebed en arbeid volgens de Regel van Benedictus. De film neemt de kijker mee in het ritme van stilte, eenvoud en regelmaat dat hun dagen bepaalt. In een wereld die steeds sneller draait en waarin afleiding overal op de loer ligt, kiezen deze zusters bewust voor contemplatie en innerlijke rust.

De documentaire onderzoekt wat het betekent om werkelijk stil te vallen en hoe deze keuze tot verdieping en verbondenheid leidt. Hoewel het leven van de zusters ogenschijnlijk ver afstaat van de

moderne samenleving, laat Ora et Labora zien dat hun zoektocht naar betekenis, rust en menselijkheid uiterst herkenbaar is. Een verstilde film die uitnodigt tot reflectie — over onszelf, de wereld en wat werkelijk belangrijk is.

Menselijkheid

“Tussen de stilte en de regels ontdekte ik geen perfectie, maar menselijkheid – zusters die lachen, twijfelen, zich ergeren en verwonderen, en elke dag opnieuw bewust kiezen om biddend te leven.” vertelt filmmaker Ivo Cornel.

De film is te zien op de website van de zusters: <https://abdijkoningsoord.org/trappistinnen/film-over-ons-leven/>

Amen. En nu

Van 29 tot en met 31 mei 2026 wordt Antwerpen drie dagen lang het kloppend hart van de katholieke kerk in Nederland en Vlaanderen. Tijdens het festival *Amen. En nu* vinden Nederlandse en Vlaamse parochies nieuwe bezieling en concrete ideeën om vandaag en morgen levendige geloofsgemeenschappen te blijven.

Waarom dit festival urgent is

Veel parochies kampen met dezelfde uitdagingen. Hoog tijd dus om de koppen bij elkaar te steken en te leren van elkaar. Dat is precies wat er gaat gebeuren tijdens *Amen. En nu*. Het wordt een weekend voor iedereen die een actieve rol speelt in een plaatselijke geloofsgemeenschap, om te

leren, te delen en te ontdekken wat ons vandaag verder brengt.

Nacht van de kathedraal

Het festival opent met een bijzonder openingsritueel en de zegen van bisschop Johan Bonny, een gezamenlijk moment om de toekomst met vertrouwen tegemoet te treden.

In de ‘Nacht van de Kathedraal’ staat de Onze-Lieve-Vrouwe-kathedraal tot diep in de nacht open met kunst, poëzie, muziek en verstillings.

Daarnaast biedt het festival:

- 13 workshops over o.a., synodaliteit, missionaire parochies, nieuwe generaties, leiderschap, het gebruik van AI en innovatieve werken,
- Inspirerende lezingen en panelgesprekken,
- Creatieve ateliers en rondleidingen door de kathedraal en de binnenstad
- Een permanente ideeënmarkt,
- En een nieuwe feestelijke liturgie ter afsluiting.

Breed gedragen initiatief

Amen. En nu is een initiatief van het Space for Grace-netwerk, dat al zeven jaar werkt aan vernieuwing in Nederlandse en Vlaamse parochies. Het festival wordt ondersteund door bisdommen, kloosterordes, congregaties, tal van parochies en diverse katholieke maatschappelijke organisaties.

Tickets, informatie en praktische details: www.amenennu.eu

AMEN. EN NU

Festival
voor de katholieke kerk van morgen

Boek je tickets nu!

amenennu.eu

Antwerpen
29, 30 & 31 mei 2026

Ter overdenking

Hij is nog steeds bij ons,
ongrijpbaar als het licht
op zondagmorgen.

Zijn hand op onze schouder:
gewond, onvoelbaar licht
en teder als van een geliefde.

Hij gaat ons voor naar Galilea,
onzichtbaar is zijn spoor.
het staat getekend in het zonlicht.

Hij is voor ons de Weg,
Hij loopt door ons geweten
naar het huis van liefde en vergeving.

Hij is de Waarheid,
helder als een klok in de lentelucht
die vrij haar boodschap luidt.

Hij is het Leven,
sterker dan het graf.
Hij ademt onze ureden.

Met zijn gewonde handen
bouwt Hij aan een wereld
zonder schaduw, zonder duister in de ogen.

Hij is nog steeds bij ons
en vraagt ons Hem
te volgen naar het land van Galilea.
Daar zullen we Hem herkennen
in elke kleine mens,
in elke zwerver,
in elke zonderling.

Manu Verhulst

Uit: Prelude voor zon- en feestdagen.

Overwegingen voor het jaar B

**Geestelijke begeleiding
Ignatiaanse wegwijzers voor het
pastoraat**

William A. Barry sj en William J. Connolly sj.
Prijs: € 22,99
Uitgeverij: VBK | Media
ISBN: 9789043542968

De eerste Nederlandse vertaling van het boek *The practice of spiritual direction* van William A. Barry sj & William J. Connolly sj. Met een voorwoord van Nicolaas Sintobin sj.

Een inspirerende klassieker over geestelijke begeleiding, vol praktische handvatten. ‘Geestelijke begeleiding’ van William A. Barry en William J. Connolly is een inspirerend boek voor wie anderen wil helpen bij het ontwikkelen en onderhouden van hun relatie met God. De auteurs benadrukken dat God voortdurend spreekt via gevoelens, verlangens en ervaringen. De rol van een geestelijk begeleider is om te helpen zelf Gods stem op het spoor te komen. Het boek beschrijft diverse aspecten van geestelijke begeleiding en geeft praktische tips. Deze klassieker is geworteld in de oudste christelijke traditie en de inzichten van Ignatius van Loyola.

Kiezen voor vrede
De stem van de Bijbel, een boodschap voor vandaag
Andrea Riccardi
Uitgeverij: Adveniat
Prijs: € 18,99
ISBN: 9789493395268

Een actueel boek van de stichter van de Sant’Egidio-gemeenschap: christenen leven niet op zichzelf, niet los van de geschiedenis. Zij zijn mensen onderweg. Dat blijkt ook als de oorlog pijnlijk binnendringt in de geschiedenis van volkeren, en hele landen met zich meesleurt. Dit boek bevat eenvoudige meditaties over het woord van God in een tijd van conflicten en van oorlog. De hoofdstukken combineren gebeurtenissen in het heden met de verhalen uit de Bijbel te midden van bezorgdheid en onzekerheid over de toekomst een actuele boodschap voor de vrede.

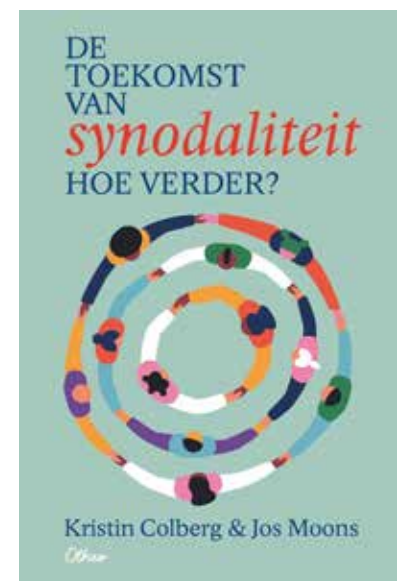
Andrea Riccardi (1950) is Italiaans historicus en stichter van de Sant’Egidio-gemeenschap. Hij was Italiaanse minister van Internationale Samenwerking en Integratie (2011–2013). Veel van zijn studies behandelen de verhoudingen tussen verschillende religieuze werelden.

De toekomst van synodaliteit – Hoe verder

Auteur(s): Jos Moons, Kristin Colberg,
Uitgeverij: Otheo
Prijs: €24,99
ISBN: 9789085281740
Te bestellen via het Platform ignatiaanse spiritualiteit via: <https://shop.platform-ignatiaanse-spiritualiteit.org/de-toekomst-van-synodaliteit>

“Kennis over synodaliteit moet breder gedeeld worden, zodat we elkaar kunnen inspireren en besmetten met de geest van synodaliteit”, zei kardinaal Grech tijdens het Jubilee van de synodale teams in Rome (oktober 2025), met deelnemers uit alle continenten. Dit boek van Kristin Colberg en Jos Moons sj past bij die wens. Het biedt verdieping, reflecties op de synode (2021–2024), inspiratie en praktische handvatten om lokaal werk te maken van synodaliteit. Het helpt je om in een parochie, klooster, bestuur of werkgroep aan de slag te gaan met een stijl van kerk-zijn die participatief, open-minded, inclusief en spiritueel is.

Met aanbevelingen van bisschop Gerard de Korte, Nathalie Becquart en James Martin. Met een voorwoord van Laetitia van der Lans.

Een feest voor alle mensen een praktisch werkboekje

Landelijke Werkgroep Synodaliteit
Te downloaden of te bestellen via
www.luisterendopweg.nl

Een feest voor alle mensen is een hulpmiddel voor kleine groepen dat een manier biedt om met het slotdocument van het Synodale Proces aan de slag te gaan om kleine groepen en parochies te ondersteunen in hun proces van bekering en vernieuwing. Het origineel is ontwikkeld door de School for Synodality in Engeland. De Landelijke Werkgroep Synodaliteit heeft hier een Nederlandse versie van gemaakt.

In 2021 kondigde paus Franciscus een 'Synode over synodaliteit' aan – een kans voor de hele Kerk om deel te nemen aan een gesprek over ons leven en onze missie. Van de eerste groepsbijeenkomsten in parochies tot twee vergaderingen in Rome, het proces betrof mensen in alle levensfasen over de hele wereld. Een 'einddocument' werd opgesteld door de tweede vergadering in oktober

2024 en werd dat jaar door de paus opgenomen in de leer van de Kerk.

Dit document, met een voorwoord van kardinaal Timothy Radcliffe O.P., introduceert vijf belangrijke passages uit het slotdocument voor kleine groepen om na te denken en zich te vernieuwen, met het oog op gemeenschap, participatie en missie.

Naast het lezen van delen van het

slotdocument, helpen deze sessies u vertrouwd te raken met enkele praktijken van synodaliteit. In deze rumoerige tijden is het goed om stilte, luisteren en onderscheiding te beoefenen, om ons te helpen verder te gaan dan een discussiegroep en een kleine gemeenschap vol geloof te worden.

In een snel veranderende, gekwetste en gepolariseerde wereld worden we geroepen om profetische stemmen te zijn en de Heer te herkennen op onverwachte plaatsen. Ons feest is voor alle mensen en alle volkeren, want Jezus breekt het brood met ons en vraagt ons op onze beurt zijn schapen te weiden. Paus Leo spoort ons aan om bruggenbouwers en vreedstichters te zijn. Het is nu onze taak om die synodale kerk te worden en samen te leren hoe we het luisteren, spreken en onderscheiden van de Heilige Geest kunnen integreren in het dagelijks leven van onze gemeenschappen.

Glossy over Gerardus Majella

Uitgave: Klooster Wittem

Prijs: €15,--

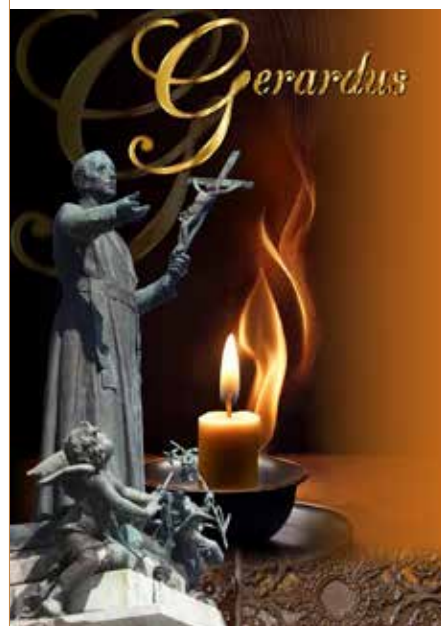
Bestellen:

www.kloosterboekwinkelwittem.nl

Het redemptoristenklooster Wittem komt dit jaar met een speciale uitgave: een glossy over Gerardus Majella. Op 6 april 2026 is het precies 300 jaar geleden dat deze heilige in het Zuid-Italiaanse Muro Lucano werd geboren. In het rijk geïllustreerde magazine is zijn levensverhaal te lezen. Ook wordt er verteld hoe klooster Wittem in de loop der jaren is uitgegroeid tot een belangrijk pelgrimsoord voor Gerardus Majella. Daarnaast zijn er beelden van andere Gerardusbedevaartsoorden te zien en brie-

ven en getuigenissen van mensen die steun bij hem zochten. Gerardus Majella was broeder bij de redemptoristen. Hij ging op bedeltocht om zijn medebroeders in leven te houden. Ook hielp hij de mensen die bij het klooster aanklopten.

Steeds had hij voor hen een opbeurend woord. Hij gaf hen zo nodig brood en kleding en stookte in de koude winters een vuurtje voor hen. Ook zou hij duivels uitgedreven hebben en wonderlijke genezingen hebben verricht. Tijdens zijn leven had hij visioenen en men sprak over hem als Il santo – de Heilige. Gerardus overleed, 29 jaar oud, aan tuberculose.

Brieven

Een selectie

Hildegard van Bingen
Vertaald door Jef Ector,
Jeroen de Gussem
Uitgeverij Damon
Prijs: € 29,90
ISBN 9789463404044

Hildegard van Bingen (1098–1179) was een van de meest indrukwekkende personen uit de middeleeuwen. Als benedictijner abdis schreef zij haar visioenen in het Latijn, componeerde muziek, ontwierp een eigen taal en trad met gezag op binnen kerk en samenleving. In haar brieven richtte zij zich tot pausen, keizers, bisschoppen, medezusters en leken. Daarin sprak ze met opmerkelijke vastberadenheid, als krachtige denker en spiritueel leider in een wereld die grotendeels door mannen werd bepaald.

Deze uitgave bevat een thematisch geordende selectie uit haar correspondentie. De brieven bieden zicht op haar netwerk, haar strijd om erkenning en haar visie op geloof, macht en verantwoordelijkheid. Ze tonen haar optreden te midden van politieke spanningen en kerkelijke conflicten, maar ook haar onverzettelijke innerlijke overtuiging. Voor het eerst verschijnen deze teksten in Nederlandse vertaling, met een inleiding die haar leven en betekenis toelicht. Zo wordt een zeldzame vrouwenstem uit de middeleeuwen opnieuw hoorbaar, in al haar kracht en oorspronkelijkheid.

Zingen in een vreemd land Augustinus over de Psalmen 135-141

Aurelius Augustinus;
ingeleid door Hans Alderliesten;
vertaald en van aantekeningen
voorzien door Joost van Neer,
Martijn Schrama, Anke Tigchelaar
Uitgeverij: De Banier
Prijs: € 22,50

De titel van dit boek is ontleend aan Psalm 137. Het centrale thema in deze psalmen is 'zingen als alles tegenzit' en 'hoop houden als je met tegenslagen te maken krijgt'. Er is hoop omdat God ons te hulp komt, Hij, de Bezitter van onze binnenkant, onze Barmhartige Samaritaan. We mogen daarin troost vinden, dat Hij ons pad kent, terwijl we zelf migranten zijn. De bitterheden van dit leven doen ons te meer verlangen naar de eeuwige zoetheid, zo houdt Augustinus zijn hoorders voor. In deze preken leren we Augustinus beter kennen. Zijn uitleg is gewaagd en verrassend, maar verveelt nooit. Het zijn woorden uit een ver verleden die nog niet aan zeggingskracht hebben ingeboet. "Is dit leven soms geen kwelling? Als het geen kwelling is, is het geen verblijf in den vreemde. Als het verblijf in den vreemde geen kwelling voor u is, hebt u het hemelse Vaderland niet genoeg lief."

Denken met heel je leven

Richard Steenvoorde o.p.
Uitgave: Stichting Thomas More en
Katholiek Nieuwsblad
Prijs: € 10,00 (incl. verzendkosten)
Bestellen: info@thomasmore.nl
ISBN: 9789493372498

Wat betekent het om met heel je leven te denken? Edith Stein (1891–1942) bleef als jonge filosofe zoeken naar waarheid in een wereld vol onrust. Ze ontdekte dat geloven niet begint bij zekerheid, maar bij de moed om te kijken, te voelen en te blijven vragen. Haar leven, dat eindigde in de gaskamers van Auschwitz, laat zien dat denken niet losstaat van vriendschap, hoop en trouw aan wat echt belangrijk is.

In dit cahier neemt dominicaan en hoogleraar christelijke filosofie Richard Steenvoorde je mee in het spoor van Edith Stein. Hij laat zien hoe haar zoektocht naar waarheid en vrijheid ook vandaag richting kan geven: midden in twijfel, drukte en verandering. Inspirerend voor wie zich afvraagt hoe geloof, denken en leven elkaar kunnen verdiepen.

Dit boekje is gericht op jonge mensen die geen theologische of filosofische achtergrond hebben, maar zeker ook lezenswaardig voor mensen die dat wel hebben. Het boek is het eerste deel in een reeks van de Stichting Thomas More en Katholiek Nieuwsblad, genaamd *Doordenken – in gesprek met denkers uit de katholieke traditie*.

Maak kennis met Augustinus

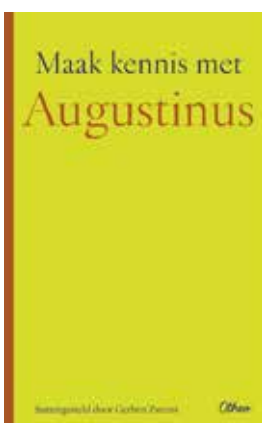
Gerben Zweers osa

Te koop in boekhandel of te bestellen via gjbzweers@gmail.com.

Prijs: € 15,00

Augustinus van Hippo staat al een lange tijd in de belangstelling. Vanaf zijn wijding tot bisschop van Hippo in 395 hebben zijn preken, boeken en brieven in hoge mate bijgedragen aan de ontwikkeling van de filosofie en theologie van het Westen. Augustinus is niet van één kerk: hij is van de hele Kerk. Hij wordt geciteerd door Amerikaanse presidenten en bisschoppen en voor velen is hij een baken in de zee van gedachten en meningen. Met de keuze van Robert Prevost tot paus Leo XIV, een augustijn die zich nadrukkelijk een zoon van Augustinus noemt, is zijn bekendheid alleen maar gegroeid. In dit boek is een aantal teksten van Augustinus samengebracht. Teksten die vaak geciteerd worden, teksten die paus Leo XIV gebruikt heeft en teksten die een gevarieerd beeld geven van het denken van Augustinus.

Pastor Gerben Zweers osa is lid van de Orde van Sint-Augustinus. Hij woont in een kloostergemeenschap in Utrecht. Hij werkt in de parochies Licht van Christus en heilige Drie-eenheid. Daarnaast is hij werkzaam op het vlak van geestelijke begeleiding en vorming. Hij geeft bekendheid aan Augustinus via de geschreven media, podcasts en Youtube.

Dilexi te Ik heb je liefgehad Paus Leo XIV

Uitgave: SRKK Kerkelijke documentatie

Prijs: € 15,00 excl. verzendkosten

Bestellen: telefonisch bij het bisdom Breda: 076 - 522 34 44 of per mail: bestel@rkk.nl.

Dilexi te, de eerste apostolische exhortatie van paus Leo XIV is nu in druk beschikbaar. De brief van de paus verschijnt in de serie Kerkelijke Documentatie en wordt aangevuld met een overzicht van de genoemde Bijbelteksten en gespreksvragen. Dit maakt de uitgave uitermate geschikt voor gespreksbijeenkomsten in bijvoorbeeld de parochie of kloostergemeenschap.

Met de gespreksvragen, geschikt voor een gesprek volgens het synodale luistergesprek in de Geest, wordt stilgestaan bij verschillende passages uit de exhortatie. Deze toevoeging vanuit de Landelijke Werkgroep Synodaliteit biedt de mogelijkheid voor een nieuwe impuls als het gaat om synodale gespreksbijeenkomsten in de parochies of op andere plekken.

“Liefde voor de Heer... is één met liefde voor de armen”, schrijft paus Leo. “Jezus zegt: ‘Al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders, hebt gij voor mij gedaan’. Daarom”, zegt de paus, “is dit geen kwestie van louter menselijke vriendelijkheid, maar een openbaring: contact met hen die nederig en machteloos zijn, is een fundamentele manier om de Heer van de geschiedenis te ontmoeten”.

Dilexi te is een document om gelezen te worden, te bespreken en vooral: in de praktijk te brengen. De oproep aan elke gedoopte is glashelder: maak liefde concreet. Niet als liefdadigheid ‘erbij’, maar als levensstijl. Deze nieuwe uitgave biedt inzicht, maar ook inspiratie — en daagt de lezer uit om zelf deel te worden van de ‘Kerk voor de armen’ waar zowel paus Franciscus als Leo XIV voor pleiten.

**‘Liefde voor de Heer
is één met liefde
voor de armen’**

13 april

Regiodag, Maastricht

16 april

Regiodag, Nijmegen

25 april

Samen geroepen, ontmoetingsdag klassieke en nieuwe vormen van religieus leven, Oosterhout

4 juni

Algemene Vergadering, 's-Hertogenbosch

18 september

AMA dag, Nieuwkuijk

5 november

Algemene Vergadering, 's-Hertogenbosch

Geestdrift

En waaien blijft de Geest,
bezielen, inspireren,
dat wij met hart en ziel
Hem volgen op zijn wegen
die weg en waarheid is
en leven.

En waaien blijft de Geest
over de grenzen heen
dat wij elkaar verstaan
de taal der liefde spreken
tot eenheid, broederschap
en urede.

En waaien blijft de Geest
over de tijden heen.
Wij, zaaiers van het Woord,
gesproken of geschreven;
Gods adem worde ons
gegeven.

Christian Pirene

Uit: Tijdloos. Gedichten van een monnik